Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 248 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1899 3 ՀՈՒՆՈՒԱՐ 1900 (Ն.Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԿԵՐ ՆԻ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՁԻՒՆԻՆԵՑԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20. Պուլվ Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՁԻ ՏՐՈՒԻՐ
Խմբագրութեան ուղղուած ո՛և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԻՒՈՒ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ դրշ. 75
6 » » » 40

ԴԱՇՆԱՒՈՐԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարէ ծախէը վրէ վերայ
12 ամիսը կանխիկ դրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարէ ծախէը վրէ վերայ
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի առաւօտեան արշալոյսին։

ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

2.

Երբ Ռուսիոյ, Իտալիոյ, և Գերմանիոյ ծովային ոյժերը հիմնակուսանին չափ զօրացած չէին, Ֆրանսական նաւատորմը՝ բաց ի Անգլիայէ ուրիշ ամենուն ալ դէմ պէրճանք մը, ուժ մըն էր. իսկ Անգլիոյ դէմ պէտք մը կ՚ըլլար այն, առանց որոյ Ֆրանսա չէր կրնար իր մեծազօր հաւասարակշռութիւնը պահել միջազգային ամէն պատահականութեանց դէմ, առանց սաորնալու։

Բայց ծովային զօրութեան մասին ինչ որ էր Ֆրանսա հանդէպ Անգլիոյ, երբ մարտանաւերը առաջաստաւոր էին, և ամիսներով ու տարիներով կրնային պահել ծովերու վրայ չնորհիւ ձրի և ամբարանոցներու պէտք չունեցող հովին, զրահաւորներու դարձն ի վեր այն չէ. որովհետեւ զրահաւորները որոշեալ սահմանէ մը անդին չեն կրնար չարժիլ, եթէ ամբարանոցներնուն մէջ դանուած ածուխը ապառէ, և ածուխի պաշարը նորոգելու դիւրութիւն չդանուի. մինչդեռ բոլոր բաց ծովերու մէջ դանուող գլխաւոր ածուխի կայանները Անգլիոյ ձեռքը ըլլալէ զատ, բոլոր սրամադրելի ածուխները ալ գնուածի պէս են և միշտ կրնան այդպէս ըլլալ, ի հարկին դիւրաւոր սպառնալիքով։

Ցաշտային և Հօրդ-Արթիւրի դէպքերուն առեն այնպէս եղան։ Հիմա ալ Թրանսվալի պատերազմին բոլոր կարելի հետեւութիւնները հաշուի առնելով, բոլորովին անոնց առոյգը առնուելու համար, օտար մարտանաւերու համար սրամադրելի գրեթէ բոլոր օտար ածուխի պաշարը Անգլիացիներուն ձեռքը անցած. որով ոչ միայն Ֆրանսայի, այլ և ամբողջ ցամաքային Եւրոպայի միջամտութեան բաղձանքները, ինքնին վիժած կ՚ըլլան քննականաբար։ Արդէն ըսած ենք թէ առանց ծովային կարողութեան, Թրանսվալի պատերազմին ո և է օտար միջամտութիւն հաւանական քան չէ... լուրջ կերպով մտածողներու համար։

Բայց ուշադրութեան առնուելիք կէտը միայն այս ածուխի խընդիրը չէ։

Ինչպէս որ Գերմանիա, Ֆրանսա, Աւստրիա և Իտալիա եղան ցամաքային տէրութիւնները են, որոնք չեն կրնար իրենց մեծութիւնը պահել առանց իրարմէ աւելի մեծ ցամաքային բանակներ ունենալու, նոյնպէս և Անգլիա ասոկ ծովային տէրութիւն մը ըլլալով, ոչ միայն իր մեծութիւնը՝ այլ նոյն իսկ իր գոյութիւնն ալ չի կրնար պահել, առանց բոլոր ցամաքային Եւրոպայի միացեալ տորմիլներուն դէմ կռուելու կարողութիւնը ունենալու։

Ծրանապայի բանակները, Սպանիոյ և Վաթերլոյի մէջ, խորտակելու համար Անգլիոյ չռայլած մարդկային և գանձային անհուն զոհողութիւնները աններելի սխալներ պիտի ըլլային, եթէ Նաբոլէոն Ա. յայտնապէս և հրապարակաւ ուխտած չըլլար Բրիտանական կայսրութիւնը բոլորովին չնչել։ Ամէն ոք իր ճիւղին հետեւելու է. և Եւրոպայի ցամաքայինը Անգլիոյ ճիւղը չէր։

Բայց երբ Անգլիա վերջնապէս կը խորտակէր Ֆրանսական նաւատորմը թէ՛ Ափրիկէի և թէ Թրաֆալկարի մէջ, ճիշդ իր ճիւղին մէջ գործած և իր մեծութիւնը փրկած կ՚ըլլար։ Պարտք մըն էր ան։

Գլխաւորաբար Նաբոլէոն Ա.ի բաղձանքներէն ծնունդ առնող այն սոսկալի պատերազմները, որոնք յաջորդաբար աեղի ունեցան մինչեւ մեծաւոր ժամանակներ, Եւրոպայի ցամաք երկրի պետութիւնները միշտ իրար ձգելով և զանոնք միայն Եւրոպայի մէջ զբաղեցնելով, ցամաքային Եւրոպայէ դուրս եղող Անգլիոյ անասհման միջոցները կը թողէին, աշխարհի ամէն մասերուն մէջ գրաւելու և իւրացնելու ամբողջ մեծ պետութիւններ արժող հողային և մարդկային անուշիկ պատառներ, որոնք գտնուածներէն ամէնէն լաւերը և ամէնէն թանկագիններն էին, մինչդեռ հիմայ, Անգլիացիներուն՝ չհասնելով ամ ձգած ձեռքայ կատրներուն հասմար է որ, իրարմէ առայ յափշտակելու կ՚աշխատին միւս տէրութիւնները։ Միայն թէ հեռատես Անգլիացիները գիտնալով որ այդ ազատ ժամանակները անվերջանալի չեն, մէկ կողմէ կը ոքնէին ձեռք անցընել ինչ որ կարելի էր և արժէք ունէր, և միւս կողմէ ալ, իրենց ձեռք անցուցած բաները ո և է ապագայ հակառակորդի մը դէմ պաշտպանելու համար պէտք եղած միջոցները պատրաստելու կը նայէին, որուն հետեւութիւնը կ՚ըլլար Անգլիոյ նաւատորմը ա՛յնպիսի վիճակի մը վերածել, որ եթէ կարելի է անպարտելի ըլլայ, բոլոր աշխարհի չորքը գտնուող ամէն տրամադրելի ծովային դիրքերը և ածուխի կայանները են. ձեռք անցնելով ամբողջ աշխարհի չորքը ծովային չղթայ մը հաստատել, և ամէն պատահականութեան դէմ պատրաստ ըլլալ։

Արդ, ինչ որ հաչիւ կ՚ըլլար, ճիշդ նոյնը պատահեցաւ։ Ցամաքային Եւրոպայի ժողովուրդներն ալ բնականաբար այնչափ պիտի չսանձային, որ այլ եւս Եւրոպայի մէջ փառաւոր կերպով ապրիլ անկարելի ըլլալով, անդին ատեն ատեղ, ոչ միայն իր մեծութիւնը՝ այլ ընդ այլոյ յարանուանութեանց ներքեւ ներկայացնելով զայն, Հռոմէացւոյ հատուածակողման խաղը ըլլալուն երեւոյթը կուտան։

Դիտաւորութիւն չունինք Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ իրաւունքը պաշտպանել աստուածաբանական հրատարակութեամբ։ Կը հարցնենք միայն թէ՝ այդ պարտաւորութիւնը ուխտադիր կղերինը ըլլալով, ինչո՞ւ գանցառութեամբ կը վարուի այս խնդրոյն մէջ, և հետաւոր ազգերու մէջ տիրած նախապաշարումը միանգամ ընդ միշտ չի լուսաւորեր. մանաւանդ թէ՝ ժողովրդեան մէջ ինկած կրօնական գայթակղութիւնը չի բառնար անհոգութեամբ։

Եղած են ժամանակներ, ուր անանձ գրիչներ, յախուռն յարձակմամբ, դաւանական խնդրոյ մէջ տգիտաբար մոլութիւններ սերմանելու փորձեր ըրած են, կարդ մը այլալեզու լրագրաց միջոցաւ, սակայն ժամանակակից կղերը, անոնց ներքին գաղափարը իմանալով, ջանադիր եղած է Եւրոպական լեզուով և անհերքելի փաստերով հաստատել դաւանական անսխալ վարդապետութիւնները, և յօդս ցնդեցնել ընդդէմ Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ նիւթուած մեքենայութեանց խորհուրդները։ Ո՞ւր է հիմա այդ պաշտպան կղերը։

Կղերին այս զանցառու անհոգութեան երեսէն չէ՞ որ երբեմն այնպիսի սարսռելի խնդիրներ կը նետուին հրապարակին վրայ մէկ քանի յանձնապաստան հրապարակագիրներու կողմէ, որոնք ողջամիտներու ծիծաղն ու քամահրանքը կը հրաւիրեն իրենց վրայ։ Ու չատ անգամ ալ այդ տեսակ անիմաստ հրապարակութիւններէ ներշնչուած, այլադաւան ազգեր կը կասկածին մեր եկեղեցական կարգաց և կանոնաց մինչեւ առ մեզ անփոփոխ սկզբամբ հասած ըլլալուն։ Ու իրաւունք ալ ունին։

Ինչ կը նշանակէ քահանաներուն ալ եպիսկոպոսական թագ և գաւազան տալով եկեղեցական աստիճանները վեր ի վար չրջել ուզելու անհարկի նորութիւնը։ Ո՛ր եկեղեցւոյ մէջ տեսնուած էր այս, որպէս զի անկէ օրինակ առնելով՝ Հայ. Առաքելն եկեղեցին ալ քնդունէր։ Եթէ նոր բան մը խօսած ըլլալու մարմաջէն բռնուած՝ կը թելադրուին այսպէս ուխտադիր կղերին լուռ ու մունջ մնալը՝ մեծ գայթակղութեան տեղի տուած է, և կարելի չէ անոնց առաջքը առնուլ, եթէ կղերը՝ ինքը գօտեպինդ վառուած, իր կարողութեան և հմտութեան սահմանին չափով թէ հրապարակաւ և թէ առանին քարոզելով. չըուժէ հասատացելոց սրտերը, որ այս օրերս մանաւանդ սոյն գայթակղական հրատարակութիւններէն խիստ ցաւած են։

Ոչ նուազ պատասխանատուութիւն ունին Ազգ. լրագիրները՝ այս կարգի դաւանական և ծիսական խնդրոց մէջ ուղղամիտ կարծիքներ յայտնելու, և վար առնելու ոմանց երեսէն այն քօղը՝ որուն ներքև պահուըտած քար կը նետեն, և չխոզուլ որ՝ լրագրաց էջերը մրտնելով, վիրաւորին հաւատացելոց սրտերը, ինչ ինչ ակնկալութեամբ։ Գ. Գ.

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՑ

Ինչ չնչին գումար, քառասուն փարայ, մարդուն բերանը առնելը չարժէր. (կլլելու համար գոնէ 10-20 ոսկի մը ըլլալու է)։

Այս աննշան գումարին վրայ գաղափարի մը յղացումը լսեցի վերջերս մէկ քանի անձերէ։ Առանց բացատրութիւն ներէն սկզբի մը ըմբռնելի թէ՝ քառասուն փարայով կարելի է կարեւոր հաւատի մը եւս ապահովել Ազգ. Հիւանդանոցին։

Գաղափար մը յղանալը դիւրին է, անոր գործադրութիւնն է դժուարինը։ Այս առթիւ տեղն է յիշել Լաֆոնթէնի ազուոր մէկ առակը.—Ուտեստի մթերանոցի մը մէջ հաստատուած մուկերու խռնարհ ընտանիք մը հետզհետէ կ՚աճի ու կը բազմանայ. այնպէս որ մթերանոցի պաշարին մեծաւոր զգալի կ՚ըլլայ։ Տէրը կ՚որոշէ ծալաներու ցեղէն առոյգ կատու մը մթերանոցը դնել իբր պահապան։ Քնքոյշ չորքոտանիին ծառայութեան փոխարէն կանխաւ որոշուած էր 10 փարայի թոք, ասկէ զատ իր ճանկը անցուցած մուկերն ալ ազատ էր ուզածին պէս տրամադրել։ Ասիկա մուկերուն գործին չկոպ, որովհետեւ սկսան բաւական զոհեր տալ, և եթէ այսպէս չարունակէր, իրենցմէ ոչ մէկը ողջ պիտի մնար, քանի որ ուտեստի համար չէին կրնար մթերանոցին մէջ ազատ պտտիլ, և եթէ այդ յանդգնութիւնը ունենային, թոքաստր ազնիւ պահապանը իր ճանկը կ՚անցընէր զա-

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի առաւօտեան արշալոյսին։

ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

2.

Երբ Ռուսիոյ, Իտալիոյ, և Գերմանիոյ ծովային ոյժերը հիմնակուսանին չափ զօրացած չէին, Ֆրանսական Նաւատորմը՝ բաց ի Անգլիայէ ուրիշ ամենուն ալ դէմ պէրճանք մը, ուժ մըն էր. իսկ Անգլիոյ դէմ պէտք մը կ՚ըլլար այն, առանց որոյ Ֆրանսա չէր կրնար իր մեծազօր հաւասարակշռութիւնը պահել միջազգային ամէն պատահականութեանց դէմ, առանց սաորնալու։

Բայց ծովային զօրութեան մասին ինչ որ էր Ֆրանսա հանդէպ Անգլիոյ, երբ մարտանաւերը առաջաստաւոր էին, և ամիսներով ու տարիներով կրնային պահել ծովերու վրայ չնորհիւ ձրի և ամբարանոցներու պէտք չունեցող հովին, զրահաւորներու դարձն ի վեր այն չէ. որովհետեւ զրահաւորները որոշեալ սահմանէ մը անդին չեն կրնար չարժիլ, եթէ ամբարանոցներնուն մէջ դանուած ածուխը ապառէ, և ածուխի պաշարը նորոգելու դիւրութիւն չդանուի. մինչդեռ բոլոր բաց ծովերու մէջ դանուող գլխաւոր ածուխի կայանները Անգլիոյ ձեռքը ըլլալէ զատ, բոլոր սրամադրելի ածուխները ալ գնուածի պէս են և միշտ կրնան այդպէս ըլլալ, ի հարկին դիւրաւոր սպառնալիքով։

Ցաշտային և Հօրդ-Արթիւրի դէպքերուն առեն այնպէս եղան։ Հիմա ալ Թրանսվալի պատերազմին բոլոր կարելի հետեւութիւնները հաշուի առնելով, բոլորովին անոնց առոյգը առնուելու համար, օտար մարտանաւերու համար սրամադրելի գրեթէ բոլոր օտար ածուխի պաշարը Անգլիացիներուն ձեռքը անցած. որով ոչ միայն Ֆրանսայի, այլ և ամբողջ ցամաքային Եւրոպայի միջամտութեան բաղձանքները, ինքնին վիժած կ՚ըլլան քննականաբար։ Արդէն ըսած ենք թէ առանց ծովային կարողութեան, Թրանսվալի պատերազմին ո և է օտար միջամտութիւն հաւանական քան չէ... լուրջ կերպով մտածողներու համար։

Բայց ուշադրութեան առնուելիք կէտը միայն այս ածուխի խընդիրը չէ։

Ինչպէս որ Գերմանիա, Ֆրանսա, Աւստրիա և Իտալիա եղան ցամաքային տէրութիւնները են, որոնք չեն կրնար իրենց մեծութիւնը պահել առանց իրարմէ աւելի մեծ ցամաքային բանակներ ունենալու, նոյնպէս և Անգլիա ասոկ ծովային տէրութիւն մը ըլլալով, ոչ միայն իր մեծութիւնը՝ այլ նոյն իսկ իր գոյութիւնն ալ չի կրնար պահել, առանց բոլոր ցամաքային Եւրոպայի միացեալ տորմիլներուն դէմ կռուելու կարողութիւնը ունենալու։

Բայց երբ Անգլիա վերջնապէս կը խորտակէր Ֆրանսական Նաւատորմը թէ՛ Ափրիկէի և թէ Թրաֆալկարի մէջ, ճիշդ իր ճիւղին մէջ գործած և իր մեծութիւնը փրկած կ՚ըլլար։ Պարտք մըն էր ան։

Գլխաւորաբար Նաբոլէոն Ա.ի բաղձանքներէն ծնունդ առնող այն սոսկալի պատերազմները, որոնք յաջորդաբար աեղի ունեցան մինչեւ մեծաւոր ժամանակներ, Եւրոպայի ցամաք երկրի պետութիւնները միշտ իրար ձգելով և զանոնք միայն Եւրոպայի մէջ զբաղեցնելով, ցամաքային Եւրոպայէ դուրս եղող Անգլիոյ անասհման միջոցները կը թողէին, աշխարհի ամէն մասերուն մէջ գրաւելու և իւրացնելու ամբողջ մեծ պետութիւններ արժող հողային և մարդկային անուշիկ պատառներ, որոնք գտնուածներէն ամէնէն լաւերը և ամէնէն թանկագիններն էին, մինչդեռ հիմայ, Անգլիացիներուն՝ չհասնելով ամ ձգած ձեռքայ կատրներուն հասմար է որ, իրարմէ առայ յափշտակելու կ՚աշխատին միւս տէրութիւնները։ Միայն թէ հեռատես Անգլիացիները գիտնալով որ այդ ազատ ժամանակները անվերջանալի չեն, մէկ կողմէ կը ոքնէին ձեռք անցընել ինչ որ կարելի էր և արժէք ունէր, և միւս կողմէ ալ, իրենց ձեռք անցուցած բաները ո և է ապագայ հակառակորդի մը դէմ պաշտպանելու համար պէտք եղած միջոցները պատրաստելու կը նայէին, որուն հետեւութիւնը կ՚ըլլար Անգլիոյ նաւատորմը ա՛յնպիսի վիճակի մը վերածել, որ եթէ կարելի է անպարտելի ըլլայ, բոլոր աշխարհի չորքը գտնուող ամէն տրամադրելի ծովային դիրքերը և ածուխի կայանները են. ձեռք անցնելով ամբողջ աշխարհի չորքը ծովային չղթայ մը հաստատել, և ամէն պատահականութեան դէմ պատրաստ ըլլալ։

Արդ, ինչ որ հաչիւ կ՚ըլլար, ճիշդ նոյնը պատահեցաւ։ Ցամաքային Եւրոպայի ժողովուրդներն ալ բնականաբար այնչափ պիտի չսանձային, որ այլ եւս Եւրոպայի մէջ փառաւոր կերպով ապրիլ անկարելի ըլլալով, անդին ատեն ատեղ, ոչ միայն իր մեծութիւնը՝ այլ ընդ այլոյ յարանուանութեանց ներքեւ ներկայացնելով զայն, Հռոմէացւոյ հատուածակողման խաղը ըլլալուն երեւոյթը կուտան։

Դիտաւորութիւն չունինք Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ իրաւունքը պաշտպանել աստուածաբանական հրատարակութեամբ։ Կը հարցնենք միայն թէ՝ այդ պարտաւորութիւնը ուխտադիր կղերինը ըլլալով, ինչո՞ւ գանցառութեամբ կը վարուի այս խնդրոյն մէջ, և հետաւոր ազգերու մէջ տիրած նախապաշարումը միանգամ ընդ միշտ չի լուսաւորեր. մանաւանդ թէ՝ ժողովրդեան մէջ ինկած կրօնական գայթակղութիւնը չի բառնար անհոգութեամբ։

Եղած են ժամանակներ, ուր անանձ գրիչներ, յախուռն յարձակմամբ, դաւանական խնդրոյ մէջ տգիտաբար մոլութիւններ սերմանելու փորձեր ըրած են, կարդ մը այլալեզու լրագրաց միջոցաւ, սակայն ժամանակակից կղերը, անոնց ներքին գաղափարը իմանալով, ջանադիր եղած է Եւրոպական լեզուով և անհերքելի փաստերով հաստատել դաւանական անսխալ վարդապետութիւնները, և յօդս ցնդեցնել ընդդէմ Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ նիւթուած մեքենայութեանց խորհուրդները։ Ո՞ւր է հիմա այդ պաշտպան կղերը։

Կղերին այս զանցառու անհոգութեան երեսէն չէ՞ որ երբեմն այնպիսի սարսռելի խնդիրներ կը նետուին հրապարակին վրայ մէկ քանի յանձնապաստան հրապարակագիրներու կողմէ, որոնք ողջամիտներու ծիծաղն ու քամահրանքը կը հրաւիրեն իրենց վրայ։ Ու չատ անգամ ալ այդ տեսակ անիմաստ հրապարակութիւններէ ներշնչուած, այլադաւան ազգեր կը կասկածին մեր եկեղեցական կարգաց և կանոնաց մինչեւ առ մեզ անփոփոխ սկզբամբ հասած ըլլալուն։ Ու իրաւունք ալ ունին։

Ինչ կը նշանակէ քահանաներուն ալ եպիսկոպոսական թագ և գաւազան տալով եկեղեցական աստիճանները վեր ի վար չրջել ուզելու անհարկի նորութիւնը։ Ո՛ր եկեղեցւոյ մէջ տեսնուած էր այս, որպէս զի անկէ օրինակ առնելով՝ Հայ. Առաքելն եկեղեցին ալ քնդունէր։ Եթէ նոր բան մը խօսած ըլլալու մարմաջէն բռնուած՝ կը թելադրուին այսպէս ուխտադիր կղերին լուռ ու մունջ մնալը՝ մեծ գայթակղութեան տեղի տուած է, և կարելի չէ անոնց առաջքը առնուլ, եթէ կղերը՝ ինքը գօտեպինդ վառուած, իր կարողութեան և հմտութեան սահմանին չափով թէ հրապարակաւ և թէ առանին քարոզելով. չըուժէ հաւատացելոց սրտերը, որ այս օրերս մանաւանդ սոյն գայթակղական հրատարակութիւններէն խիստ ցաւած են։

Ոչ նուազ պատասխանատուութիւն ունին Ազգ. լրագիրները՝ այս կարգի դաւանական և ծիսական խնդրոց մէջ ուղղամիտ կարծիքներ յայտնելու, և վար առնելու ոմանց երեսէն այն քօղը՝ որուն ներքև պահուըտած քար կը նետեն, և չխոզուլ որ՝ լրագրաց էջերը մրտնելով, վիրաւորին հաւատացելոց սրտերը, ինչ ինչ ակնկալութեամբ։ Գ. Գ.

ՀԱՅ· ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԵՒ ԿՂԵՐԻՆ ԶԱՆՑԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Այլադաւան ազգեր, բոլորովին անտեղեակ Հայ. Առաքելական եկեղեցւոյ ինքնուրոյն կարգաց և կանոնաց, կը հարուածեն գայն, խոխտելու համար անոր հիմերը, և մեր կղերը— մեծ մասամբ անհմուտ իր կոչման— չէ կարող պաշտպան և ախոյեան կանգնել անոր անվիճելի իրաւանց։

Մեր ըսածը հաստատելու հարկ չկայ. իրողութիւնները ակներեւ են, մանաւանդ վերջին օրերս նոր հրատարակուած Բարիզեան օրացոյց մը աչքի առջեւ ունենալով, կը հասկնայի թէ՝ ո՛ր աստիճան համրակ գրիչներ, օտար ազդեցութիւններէ թելադրուած, կը չփոթեն Հայ. Առաքելական եկեղեցւոյ դաւանութիւնը, այս կամ այն մոլորեալ եկեղեցւոյ դաւանութեանց հետ, և մինչեւ ետիքական և ուրիշ հազիւ մէկ ձեռքի մատուցներու վրայ կը համրուին, և ունեցած հմտութիւնն ալ, չիտակը խօսելու համար, Բրբիտանէական տարրական գիտելիքէն անդին չանցնիր, և մեր աչքին մեծ բան մը երեւնալուն կը հետացնէք թէ՝ անոնք —քահանաները— ամուրի և եկեղեցական աւելի օգտակար ծառայութիւն կրնան մատուցանել Եկեղեցւոյ, եթէ եպիսկոպոսական թագ և գաւազան բաշխելի անոնց։ Այս տեսակ երեւակայական յոյսեր չատ ունեցած ենք, որոց թուումը ընել աւելորդ է. և չատ անգամ ալ ինքեանով մեր հաւիրը գոցած ենք։ Հիմայ երբ օտարը Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ վրայ սբխալ համոզում դոյացուցած, կից կը պարնէ անոր հիմերը խախտելու, չենք ըսեր թէ տեղի տուողը մենք ենք։

Գրչի և մտքի մոլորութիւններէ խուսափած այս տեսակ հրատարակութիւններու առջեւ ուխտադիր կղերին լուռ ու մունջ մնալը՝ մեծ գայթակղութեան տեղի տուած է, և կարելի չէ անոնց առաջքը առնուլ, եթէ կղերը՝ ինքը գօտեպինդ վառուած, իր կարողութեան և հմտութեան սահմանին չափով թէ հրապարակաւ և թէ առանին քարոզելով. չըուժէ հաւատացելոց սրտերը, որ այս օրերս մանաւանդ սոյն գայթակղական հրատարակութիւններէն խիստ ցաւած են։

Ոչ նուազ պատասխանատուութիւն ունին Ազգ. լրագիրները՝ այս կարգի դաւանական և ծիսական խնդրոց մէջ ուղղամիտ կարծիքներ յայտնելու, և վար առնելու ոմանց երեսէն այն քօղը՝ որուն ներքև պահուըտած քար կը նետեն, և չխոզուլ որ՝ լրագրաց էջերը մրտնելով, վիրաւորին հաւատացելոց սրտերը, ինչ ինչ ակնկալութեամբ։ Գ. Գ.

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՑ

Ինչ չնչին գումար, քառասուն փարայ, մարդուն բերանը առնելը չարժէր. (կլլելու համար գոնէ 10-20 ոսկի մը ըլլալու է)։

Այս աննշան գումարին վրայ գաղափարի մը յղացումը լսեցի վերջերս մէկ քանի անձերէ։ Առանց բացատրութիւն ներէն սկզբի մը ըմբռնելի թէ՝ քառասուն փարայով կարելի է կարեւոր հաւատի մը եւս ապահովել Ազգ. Հիւանդանոցին։

Գաղափար մը յղանալը դիւրին է, անոր գործադրութիւնն է դժուարինը։ Այս առթիւ տեղն է յիշել Լաֆոնթէնի ազուոր մէկ առակը.—Ուտեստի մթերանոցի մը մէջ հաստատուած մուկերու խռնարհ ընտանիք մը հետզհետէ կ՚աճի ու կը բազմանայ. այնպէս որ մթերանոցի պաշարին մեծաւոր զգալի կ՚ըլլայ։ Տէրը կ՚որոշէ ծալաներու ցեղէն առոյգ կատու մը մթերանոցը դնել իբր պահապան։ Քնքոյշ չորքոտանիին ծառայութեան փոխարէն կանխաւ որոշուած էր 10 փարայի թոք, ասկէ զատ իր ճանկը անցուցած մուկերն ալ ազատ էր ուզածին պէս տրամադրել։ Ասիկա մուկերուն գործին չկոպ, որովհետեւ սկսան բաւական զոհեր տալ, և եթէ այսպէս չարունակէր, իրենցմէ ոչ մէկը ողջ պիտի մնար, քանի որ ուտեստի համար չէին կրնար մթերանոցին մէջ ազատ պտտիլ, և եթէ այդ յանդգնութիւնը ունենային, թոքաստր ազնիւ պահապանը իր ճանկը կ՚անցընէր զա-

նոնք անմիջապէս, և այնքան բարեկիրթ ալ չէր Թրանսվալի Պօէրներուն նման, որոնք իրենց թշնամիները միմիայն գերի կը բռնեն, մինչ մեր պարոն Ժ—ը իր բռնած թշնամին ստամոքսին մէջ կը հիւրընկալէր։

Աս ըլլալու բան չէր։ Ուստի մուկերը ժողով մը կազմեցին ուր ամէն անհատ ազատօրէն իր կարծիքը յայտնեց, (երանի՜ մեր Թաղ. Խորհուրդներուն)։ Այս ու այն խելք մը բաներ առաջարկեցին, որոնց և ոչ մէկը գործադրուելու արժանի էր։ Վերջապէս խորամանկ մուկ մը հետեւեալ կերպով խօսեցաւ.

—Սիրելի եղբայրք իմ, ես ալ բան մը կը մտածեմ։

Ամէնքը միաբերան.

—Շուտ ըսէ՛, ի՞նչ, ի՞նչ...

—Աշհաւասիկ. չափաւոր մեծութեամբ բոժոժ մը գտնենք և կատուին վիզէն կախենք, որով երբ որ պտտի ու վազէ, բոժոժին ձայնէն կ'իմանանք իր ներկայութիւնը, և ըստ այնմ զմեզ կը պաշտպանենք ...փախուստ տալով։

Ամէնքը միաբերան ծափահարելով.

—Կեցցե՛ս, ապրի՛ս, հազար ապրիս. ի՜նչ հանճարեղ գիւտ. վերջապէս գտանք ճարը։

Արդարեւ խելացի մտածութիւն մըն էր այդ, բայց երբ խնդիրը բոժոժը կատուին վիզէն կախելուն եկաւ, և ոչ մէկ մուկ յանդգնեցաւ այդ պաշտօնը ստանձնելու, որով ժողովը ցրուեցաւ, առանց խնդիրը լուծուելու։

Կարծեմ մենք ալ Լաֆոնդէնի մուկերուն կը նմանինք, (ներողութիւն ազնիւ ընթերցող, մի՛ վշտանար)։

Այո՛, գաղափար մը յղանալը դիւրին է, բայց գործադրութիւնը շատ դժուար է։

Վերոյիշեալ քառասուն փարայի գաղափարը Տէր Պապա մը յղացած ըլլալը լսելով, առանց վարանելու իրեն դիմեցի որոշ տեղեկութիւն մը առնելու այդ մասին։

— Օրհնեցէք, Տէր Հայր.

— Աստուած օրհնէ.

— Արդեօք ժամանակ ունի՞ք խոստովանելու։

— Անշուշտ, նստեցէք զաւակս.

— Բայց, ներեցէք, ես պիտի խոստովանցնեմ զձեզ։

— (Ժպտելով) Ի՞նչ ըսիք.

— Այո, գաղափարական խոստովանանք մըն է խնդրածս, և կամ թէ պարզապէս ինթէրվիւ մը։ Քառասուն փարայի գաղափար մը յղացեր էք ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցին։

— Հասկցայ, խնդիրը պարզ է։ Ինչպէս յայտնի է Ծննդեան և Զատկի տօներու առթիւ իւրաքանչիւր քահանայ կ'այցելէ իր ծուխերուն։ Արդ, այս առթիւ քահանան կրնայ իր ծուխէն գանձել քառասուն փարայ ի նպաստ Հիւանդանոցին. գումարը մեծ բան չէ, և ամէն մարդ սիրով կուտայ։ Պոլսոյ մէջ գրեթէ 100 քահանայ կայ, որոնց իւրաքանչիւրը միջին հաշուով կրնայ իր ծուխերէն այս կերպով տարին 200 ղշ. հաւաքել, որով 20,000ղրշ.ի տարեկան հասոյթ մը կրնայ գոյանալ։ Լուսահոգի Տ. Խաչատուր Հայրը 35 տարիէ ի վեր այդ կերպով ամէն տարի 4-5000 ղրշ. կը հաւաքէր։ Այս հոգը պէտք է որ բոլոր քահանաներն ալ ստանձնեն։ Ես անցեալ Զատկին սկսայ արդէն ատիկայ. ինչ որ շատ դիւրին բան մըն է։

—Արդարեւ, Լաֆոնթէնի մուկերուն բոժոժէն շատ աւելի դիւրութեամբ կրնայ գործադրուիլ։

—Լաւ չէ՞ գաղափարս։

—Շատ գեղեցիկ, Տէր Հայր։

—Ուրեմն, քառասուն փարա տուէք ինծի, այս տարուան Ծնունդի հաւաքումս ձեզմէ սկսիմ։

—Ներեցէք, տակաւին կարգը ձերը չէ զիս խոստովանցնելու։ Բառ մըն ալ ըսեմ։ Իրաւո՞ւնք է որ հաւասարապէս ամէնն ալ քառասուն փարա տան. հարուստը պէտք չէ՞ որ աւելի նուիրէ։

—Հարուստը արդէն այդ առթիւ նուիրատուութիւններ կ'ընէ Հիւանդանոցին. որով անիրաւութիւն մը չկայ խնդրոյն մէջ։

—Իրաւունք ունիք։

—Քառասուն փարա տուէք ուրեմն։

Տէր-պապայի մը ձեռքէն [illegible] դժուարաւ կ'ազատիս. ուստի վեհանձնութեամբ մէկ ղուրուշ տուի իրեն։

Կը յուսամ թէ միւս քահանաներն ալ, երբ դարավերջին Տէր-պապաներ, յօժարակամ պիտի ստանձնեն սոյն պարտաւորութիւնը՝ սկսելով 1900էն. որպէս զի լուսահոգի Տէր Խաչատուր Հօր հաստատած հասոյթը չկորսուի(*)։

Մ. ԲՕԼ

ԱՐՏԱՔԻ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՄԻՋԵՒ

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԻՏՈՒՄԸ

Լոնտոնեան թղթակից մը, խօսելով Հարաւ. Ափրիկէի անգլ. բանակին նորընտիր ընդհ. հրամանատար Լորտ Րոպէրթսի Լոնտոնէ մեկնումին վրայ, կ'ըսէ թէ հակառակ կայարանը գտնուող խուռն բազմութեան, մեկնումը անշուք եղած է բաղդատմամբ իր նախորդին Ջօր. Պըլլըրի, և մելամաղձոտ տխրութիւն մը կար. փոխանակ այն խանդավառութեան որ ցոյց տրուեցաւ Ջօր. Պըլլըրի մեկնումին առեն։ Այս մտահոգութեան դէմ ստոյգ է թէ կարելի է յիշել միթինկներու մէջ են. ցոյց տրուած խանդավառութիւնը, և մասնակի գումարումները մէջ Անգլ. զէնքերուն յաջողութեան համար։ եղած ցոյցերը։ Լոնտոնեան թղթակիցը կ'ըսէ թէ ինքը իր աչքովը տեսած է Անգլիացի սիրուն աղջիկ մը, որ Ծնունդի իրիկունը, աւանդական Ք—րէնկի սեղանին առջեւ խանդավառութեամբ ոտքի ելած է, և բաժակ պարպել առաջարկած է համայնաջինջ կորուստեան համար անիծեալ Պօէրներուն, որոնք յանդգնած են դիմադրել անգլիական կայսրութեան զօրութեան։ Բայց խորհող և դատող Անգլիացիներ կը սկսին հետզհետէ նուազ վստահութիւն ունենալ գերազանցութեանը համար այն Անգլ. բանակին, որուն կոչումը պիտի ըլլայ պարտութեան մատնել երկու հանրապետութիւնները։ Խնդրոյն աւելի ծանր հանգամանք մը տուողը այն է որ, Հարաւ. Ափրիկէի բանակին սպայակոյտի նորընտիր պետը, Լորտ Քիչըներ, որ Լորտ Րոպէրթսի հետ Ճիպրալթարէն ճամբայ ելաւ դէպի Հարաւ. Ափրիկէ, ան ալ մեծ վստահութիւն մը չի ցուցներ անգլ. բանակին վրայ։ Սթանտըրտ անցեալ օր կը հրատարակէր իր Պերլինի թղթակցին մէկ հեռագիրը, որուն մէջ կը պատմուի Օմտուրմանի դիւցազնին յայտնած յոռետես կարծիքը՝ անգլ. բանակին վրայ։ «Անգլ. զօրքերը, ըսեր է Լորտ Քիչըներ, մասնաւորապէս մարզուած էին մանր ջոկատներով կռուելու բնիկներու դէմ, որոնք ընդհանրապէս շատ նախնական ձեւով զինուած են։ Անոնք մեծ գունդերով պատերազմելու կերպով մարզուած և սովորած չէին։ Անգլ. սպաներն ալ ռազմագիտական նոր սկզբունքներու գլխովին անտեղեակ, անկարող էին հրամայելու կարեւոր գունդերու»։ Այս խօսքը, երբ Լորտ Քիչըների նման ճակատը դափնիներով պսակուած անգլ. զօրավարի մը բերնէն կ'ելլէ, եՍթանտըրտի նման լուրջ թերթի մը մէջ կը հրատարակուի, կարեւորութիւն մը ունի կարծենք։ Ի՞նչ են ուրեմն այն միջոցները, զոր Անգլիացիները ձեռք պիտի առնեն, ուշ կամ կանուխ խեղդը անիծելու համար Պօէրներուն։ Այս միջոցները բացայայտ է թէ այլեւս զինուորական չեն, կը շարունակէ Լոնտոնեան թղթակիցը՝ Անգլիացիները աւելի կը վստահին Լորտ Քիչըների ճարտարութեան վրայ իբրեւ բանագնաց, քան իբր ռազմագէտ զօրավար, և կը յուսան թէ ճիրը, իր փորձ զինուորականի համբաւը փրկելու համար, ոևէ միջոց պիտի գտնէ դժուարութիւն և կազմալուծում առաջ բերելու Թրանսվալի և Օրանժի հանրապետութիւնները պաշտպանողներուն միջեւ։ Այս կերպով կը յուսան նոյն իսկ արգիլել Պօէրները զէնք, ռազմամթերք և պաշար ստանալը, և զանոնք պիտի ստիպեն—թէեւ նուազ փառայեղ բայց աւելի ապահով կերպով—կախէն հրաժարիլ։ Նոյն իսկ Լոնտոնի մէջ կ'ըսուի թէ Անգլիա չուզելով ուտեստի վերաբերեալ նիւթերը պատերազմի առեն արգելուած նիւթ նկատել,—որովհետեւ կը վախնայ որ մի գուցէ ապագայ պատերազմի մը մէջ ուրիշ Անգլիոյ դէմ առաջ բերուի իբրեւ նախընթաց օրինակ,— Բորթուկալի կառավարութեան հետ համաձայնութիւն գոյացուցեր է որ, բացարձակ չէզոքութեան պատրուակին տակ, ընդդիմանայ Լօրէնցօ-Մարքէզէն երկաթուղիով Թրանսվալ փոխադրուելուն այնպիսի ապրանքներու, որոնք ոևէ կերպով կրնան նպաստել Պօէրներուն պատերազմը երկարաձգել կարենալուն։ Այս պայմանագիրը կնքուեր է ի փոխարէն որոշեալ գումարի մը։ Եւ սակայն այս վերջին լուրը հաստատութեան կը կարօտի։

ՊՕԷՐՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԱՄՐԱՑԱԾ ԵՆ ՔՈԼԷՆՍՈՅԻ ՄԷՋ.—Անգլ. թերթի մը պատերազմի թղթակիցը Բիէդէրմարիցպուրկէ գրելով 23 թուով կը հեռագրէ թէ Պօէրները ամուր և անառիկ դիրքերով պաշտպանած են Քոլէնսոն և շրջակաները։ «Ամէն առաւօտ, կ'ըսէ թղթակիցը, արթնցած ատեննիս լուր կ'առնենք թէ Քոլէնսոյի Պօէր ամրութեանց շարքին վրայ նոր գիծ մըն ալ աւելցած է։ Պօէր բանակին մէջ ծառայող Եւրոպացի սպաներու պատճառաւ պատերազմին յատակագիծը փոխուած է։ Ա՛լ լեռնցի պատերազմիկներու անկանոն գունդերու դէմ չէ որ կը պատերազմինք։ Մեր դիմացը ունինք կատարելապէս կազմակերպեալ և կրթեալ բանակ մը, որուն հրամանատարները գիտեն օգուտ քաղել նոյն իսկ իրենց ամենափոքր յաջողութիւններէն։ Թշնամին Քոլէնսոյի շրջակայ բլուրները՝ անառիկ դիրքերու վերածած է։ Ամէն կողմ ականներ փորուած են, որոնցմէ շատերը վառօդով լեցուած։ Ամրութեանց մէջ Թրամուէի գիծեր հաստատուած են թնդանօթներու փոխադրութիւնը դիւրացնելու համար։ Գլխաւոր դիրքերը իրարու կցուած են ստորերկրեայ ճամբաներով։ Իւրաքանչիւր ամրոց արագահարուած և խոշոր թնդանօթներով օժտուած է։ Ատեն մը կ'ըսուէր թէ Պօէրներուն ռումբերը չեն պայթիր կամ իրենց նշանակէտը չեն հասնիր, հիմայ այդպիսի բան չկայ։ Թշնամին իր հրետանին կատարեալ ճշդութեամբ կը գործածէ, և քիչ անգամ կը պատահի որ անոր մէկ ռումբը չպայթի։»

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ Ֆրիզլանտ Ա. կարգի յածանաւը Լօրէնցօ-Մարքէզ հասեր է դեկտ. 22ին։ Անգլիական մարտանաւերը ցուրտ ընդունելութիւն մը ըրեր են։ Թնդանօթի հարուած մը անգամ չէ արձակուեր բարեւի համար։

ՕՌԼԷԱՆԻ ԻՇԽԱՆԸ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ.—Իտալացի ազնուական մը, Մարքիզ տի Սամմէրի. Սէն—Լ ի մէջ նամակ մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ՝ Օռլէանի իշխանը փոխանակ Մ—Բէնի մէջ յօդուածներ գրելով Պօէրները գրչապէս պաշտպանելու, աւելի աղէկ չըլլա՞ր եթէ անոնց հետ Անգլիացիներուն դէմ զէնք առնելով դրապէս պաշտպանէ զանոնք։ Նամակագիրը կը յարէ թէ շատ գեղեցիկ բան մը պիտի ըլլայ եթէ Օռլէան մը հասարակաց թշնամիին (Անգլիոյ) դէմ պատերազմելով փառաւորապէս և դափնիներով պսակուած իյնայ հառւի դաշտին վրայ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՄՊԵՐ սկսած են երեւիլ Ծայր. Արեւելքի հորիզոնին վրայ։ Ճարոնական կառավարութիւնը սկսեր է մեծ քանակութեամբ բրինձ ամբարել և բազմաթիւ փոխադրանաւեր վարձել, հարկ եղած ատեն զօրք փոխադրելու համար Քորէա, ուր մօտ օրերս Ռուսիոյ և Ճարոնի կողմէ իրարու դէմ ցոյց մը ըլլալ կը յուսացուի։ Ճարոնցի սպաներ եւրոպական թերթերու թղթակիցներուն հետ տեսակցելով յայտարարեր են թէ՝ Ռուսօ-ճարոնական պատերազմ մը կարծուածէն աւելի մօտալուտ է։ Սպաները ըսած են որ Անգլիոյ դիրքը կը վտանգուի Ծայր. Արեւելքի մէջ, եթէ Ռուսիա և Ֆրանսա միանալով փորձեն Չինաստանի հարաւային և հիւսիսային կողմերէն նոր ստացուածքներ ձեռք անցընել։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ անցեալ օր ժամը 11ին, նոր տարւոյ առթիւ, Էլիզէի պալատին մէջ փայլուն ընդունելութիւն մը ըրաւ դեսպանական մարմնոյն, իր շուրջը ունենալով վարչապետը, բոլոր նախարարները, և իր քաղաքային և զինուորական տան պաշտօնատարները։ Պապական Նուիրակը, ի դիմաց դեսպաններուն, ներկայացուց բոլոր ազգերուն հաւաքական մաղթանքները։ Պ. Լուպէ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր ազգերու ներկայացուցիչներուն, որոնք արուեստահանդէսին յաջողութեան նպաստելով, նպաստած կ'ըլլան նաև ազգերու միջև համերաշխութեան գաղափարին, որուն նուիրագործման կ'աշխատի համայն աշխարհ։ Նախագահ Պ. Լուպէ ի վերջոյ ընդունեց ծերակուտականները, երեսփոխանները և քաղաքային և զինուորական իշխանութիւնները։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Քէօլնիշէ Ցայթունկ կը ծանուցանէ թէ՝ գերման կառավարութիւնը, նաւատորմի յաւելման ծրագիրը ընդունուելէն ետքը, Ռայխսթակին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը՝ բանակին մէջ եռամեայ ծառայութիւնը վերահաստատելու համար։

ՊՈՀԵՄԻՈՅ գերման գրագէտներու ընկերութիւնը իրեն պատուակալ անդամ ընտրեր է Աւստրիոյ նախորդ վարչապետ կոմս Թունը, որ նախաձեռնարկը եղած է Աւստրիոյ մէջ լրագիրներու դրոշմաթուղթը վերցուելուն։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.—Ֆիլատէլֆիայէ Նիւ-Եօրք Ճըրնըլի կը հեռագրեն թէ՝ Ֆիլիպպինեաններու Խորհրդարանէն երեք պատուիրակներ Ուաշինկթըն պիտի երթան, հաշտութեան մասին իրենց պայմանները յայտնելու։ Եթէ Ամերիկեան կառավարութիւնը չընդունի անոնց պայմանները, պատերազմը դարձեալ պիտի շարունակուի։

ԱԶԳԱՅԻ՛Ն

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպսկ. Ցովհաննէսեանի։—Պալաթու եկեղեցւոյ քարոզիչ Տաճատ Վ. և Թաղ. Խորհուրդի դիւանը ներկայացան յատեան կրօն. ժողովոյ, որ լսեց քարոզչին հրաժարման և Թաղ. Խորհուրդին ունեցած դժգոհութեան պատճառները, և ապա յորդորեց թէ՛ քարոզիչը և թէ Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը որ յառաջիկայ Ս. Ծննդեան տօնը անցնեն, և յետոյ որևէ քարոզչին մասին հարկ եղած տնօրինութիւնը ըլլայ։— Սիսի Կաթող. տեղապահին կողմէ եկած մէկ քանի գրութիւնները, որոնք մէյմէկ պատասխանագրեր էին Պատրիարքարանի կողմէ տեղապահ Սրբազանին եղած ինչ ինչ յանձնարարութեանց, կարդաց կրօն. ժողովը և գոհ մնաց եղած կարգադրութիւններէն, իսկ Կիլիկիոյ միաբան եկեղեցականներուն, որոնք Պոլսոյ մէջ կը մնան, վերադարձի մասին կրօն. ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց։—Սիսէն Տ. Եզնիկ Քհնյ. Թուր-Սարգսեան որ Ճէպէլի Պէրէքէթի կողմերը այցելութիւն ընելով տեսած է որ Օսմանիէ և Ճէպէլ կոչուած տեղերուն ազգայինները անհովիւ մնացած ըլլալով, կը դիմեն ի դաւանափոխութիւն, և եկեղեցիներէն շատերը չունին պէտք եղած եկեղեցական զարդեղէնները, ուստի կը խնդրէր որ գոնէ շուրջառ, ժամագիրք, եկեղեցական զգեստներ ղրկուին։ Ժողովը որոշեց որ երբ Ս. Էջմիածինէն եկեղեցական գրեանք հասնին Պատրիարքարան, հոն եւս ղրկէ պէտք եղած չափով։—Ամուսնական խնդիրները քննելու և անոնց պէտք եղած տնօրինութիւնները ընելու գործը։ Ժողովը թողուց իր յառաջիկայ նիստին, որ պիտի գումարուի Ծննդեան ութօրէքէն վերջը։

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՆՈՑԻ մը բացման համար եղած պաշտօնական ձեռնարկութիւնները դեռ թուղթի վրայ կը մնան. բայց անոնք որ այս գործին օգտակարութիւնը և կարեւորութիւնը գնահատած են ու վարժապետանոցին բացման փափաքող, անպաշտօն կերպով դիմումներ կ'ընեն ծանօթ մասնագէտ ուսուցիչներու, որպէս զի անձնուիրաբար մէկ մէկ ճիւղ ստանձնեն։ Կը լսուի թէ նոյն իսկ Ս. Պատրիարք Հայրը յօժարութիւն յայտներ է դասախօսել վարժապետանոցին մէջ։ Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներն ալ մէկ մէկ ճիւղ ստանձներ են դասախօսելու համար։ Այս տողերը կարդացողները մեզի հետ պիտի ըսեն. «Երանի թէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ ալ պէտք եղած մղումը տրուէր և գործը գլուխ ելնէր»։ Մղումը միայն խօսքով չի տրուիր. այս կէտին վրայ ալ խորհուա՞ծ է արդեօք։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Գաւառ. Ժողովը անցեալ կիրակի օր գումարուելով Դուրեան Տ. Եղիշէ եպիս.ը առաջնորդ ընտրեր է։ Այս ընտրութիւնը դժբախտաբար վերջ մը չպիտի տայ ժամանակէ մը ի վեր առկախ մնացած Եգիպտոսի առաջնորդական խնդրոյն։ Ընտրեալին արժանիքին վրայ խօսք չունինք, բայց ինչպէս քանի մը շաբաթ առաջ գրած տուած էինք, Եգիպտացիները պէտք է գիտնային թէ՝ ո՞ր եպիսկոպոսները տրամադրելի և փափաքող են այս պաշտօնին։ Իրաւ է որ Դուրեան Սրբազանի հետ կարծեաց փոխանակութիւն ունեցող չկայ թէ՝ այսպիսի պաշտօն մը ստանձնելու տրամադի՞ր է, բայց երեւոյթները ցոյց կուտան թէ՝ Արմաշի փոխ-վանահայրը իր արդի պաշտօնը նախապատիւ կը համարի Պոլսոյ Պատրիարքութենէն և թերեւս Ամենայն Հայոց Հայրապետութենէն։ Այնքան սերտիւ փարած է իր գործին։ Տ. Եղիշէ եպս. իբրեւ ուսուցիչ այս տարեշրջանին նոր դասեր սկսած է, և ասկից զատ ամբողջ Դպրեվանքի ու Որբանոցի մը վարչութիւնը ունի իր ձեռքին մէջ. պարագայ մը որ վստահութիւն ներշնչած է մանց աշխատելու և նպաստելու այս հաստատութեան կանգուն մնալուն համար։ Այս ամէնը մէկ վայրկենի մէջ թողուլ և երթալ անհաստատ պաշտօն մը ստանձնել շատ հաւանական չերեւիր։ Տ. Եղիշէ եպսկ.ի կամքին վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու նպատակաւ չէ որ կը գրենք այս տողերը, քանի որ մենք ալ ամէն ատեն, երբ առիթը ներկայանայ, կը դրուատենք իր ուսումնական և բարոյական հոգեգիտ կարողութիւնները եւ ամէնէն աւելի լաւ համոզուած ենք այսպիսի պաշտօնի մը համար իր ունեցած ձեռնհասութիւնը։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ տեղեկութիւն կուտան թէ՝ ձմեռուան այս սաստկաշունչ եղանակին մէջ, Մուշէն, Խիանէն և շրջակայ գիւղերէն 200 տունէ աւելի աղքատ ընտանիքներ քաղաքը եկած ու եկեղեցւոյ շրջափակը գրաւած են։ Անոնց իրական օգնութեան մը հասնելու միջոցներ կը պակսին ամէն կերպով։ Տեղապահ Հայրը քարոզներով ընդ քօղով ծանր ակնարկութիւններ կ'ընէ եղեր բարեկեցիկ դասակարգին աղքատաց մասին անտարբեր մնալուն և կը յորդորէ որ ամէն ոք իր չափին համեմատ օգնէ կարօտեալներուն։ Քանի անգամներ չեշտեր է թէ՝ «Դուք չայլօրէն կը վառնէք ձեր ինչքերը. եթէ անտեսականօրէն մտապահէք ձեր տուները, անշուշտ աւելորդն աղքատաց տալով դուք եւս կը մխիթարուիք եւն.։» Այս տարի ցուրտը կանուխէն սկսեր է, և արմտեաց սղութեան հետ փայտն ու ածուխն ալ սղեր է։ Այս օրերս հիւանդութիւնները շատցեր են, բայց կը գրեն թէ՝ Ազգ. Առաջնորդարանը անտարբեր չէ մնացած դիմող հիւանդներու մասին, ձրի բժիշկ և ա-

(*) Ստուգիւ օգտակար և դիւրաւ գործադրելի է այս գաղափարը. բայց լաւ չըլլա՞ր արդեօք որ ժողովուրդին գթութիւնը քիչ մըն ալ ուրիշ բարեպաշտական գործերու, օրինակի համար Որբախնամ գործին վրայ դարձնենք, քանի որ մահի, սիկառ թուղթի, [illegible] «փոխան ծաղկեպսակի», Ծնունդի և Զատկի այցելութիւններէ ազատ մնալու համար եղած նուիրատուութիւններու, են. արդիւնքը արդէն յատկացուցած ենք ազգին այդ միակ Հաստատութեան։ (Մ. Խ.)

ժան դեղ մատակարարելով աղքատ հիւանդներուն։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ Ա. էջին մէջ հրատարակուած «Ճառասուն փարա» խորագրով յօդուածին տակ խմբագրական ծանօթութիւնը գրուած էր ալդէն, երբ լսեցինք թէ. Անտոն էֆ. Համբարձումեան՝ Վառմշապուհ էֆ. Մանուկեանի պատգամաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 1 օսմ. ոսկի ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր ի նպաստ կարօտելոց, կը սպասենք որ այս սկզբնաւորութիւնը իր հետեւողները ունենայ։

ԱՆԹՕՆԱՒ (Իտալիոյ մէկ նաւահանգիստը) մօտերը կը գտնուի Ռէքքանաթի, ուր 3 տարիէ ի վեր հայ տղայոց որբանոց մը բացուած է, Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան անդամներէն Դանիէլ Վ. Ստեփանեանի տեսչութեան տակ։ Այդ որբանոցին համար գրուած ըլլալով որ Ճենովայի ընտանիքի մը և Ռէքքանատիի ժողովրդեան նպաստով կը պահուի, և Մխիթարեանները որբանոցին ձրի հացը կուտան, Տեսուչ Վ.ը մեզի գրած մէկ նամակին մէջ կ'ըսէ թէ, ինք Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութենէն 1000 ֆր. ընդունելէ ի նպաստ որբանոցին, բայց ի ձրի գըրքերէն՝ որոնց գումարը 300 ֆր.ը կ'անցնի։ Ասկից զատ՝ տեսուչը օտարներէ կամ ազգայիններէ 3000 ֆրանք նպաստ և խել մը առարկաներ ստացած է։ Այդ որբանոցին մէջ արհեստանոց մըն ալ բացուելու է և յանձնարարութեան համեմատ յանձն կ'առնէ չինել ամէն տեսակ փայտէ կահեր, մանաւանդ ձեռքի «արմունիկ»ներ որ քաղաքին սեպհական արհեստն է։ Նամակագիրը կ'ըսէ թէ «Մխիթարեանը այդ որբանոցին վարձկանը չէ։»

ՓՈՒԱՆ ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՋԻ Վառմշապուհ էֆ. Մանուկեանի ամուսնութեան առթիւ մէկ Օսմ. ոսկի նուիրած է Ազգ. Հիւանդանոցին Թադէոս էֆ. Նահապետեան։ Նոյնպէս Պանտրմայի Բարութիւն էֆ. Տօնտիկեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկի փունջի մէկ Օսմ. ոսկի նուիրած է հիւանդանոցին Օգաքէն էֆ. Պ. Փոլատեան։

ՐԱՐԻՉԻ ՍԱՀԱՄԱՆ

ԵՐԿՆ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

2 Յունուար 1900

Ֆրանսական 3% գոցուեցաւ	99.15
Բէժի	290.
Գօնսոլիտ	22.65
Երկաթուղի	127.50
Իտալական 5%	93.45
Պանգ. Օթթոման	563.
Սպանիական	67.30
Թրանսվալ	52.

ՆԵՐԿԻՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.—Կէյսպէյի գայմագամ անուանուեցաւ Օրտուի նախորդ գայմագամ Ահմէտ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Բումէլիի պէյլէրպէյութիւն չնորհուեցաւ Շերիֆ Եահեա պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Իզմիտի քաղաքապետարանի նախագահ Սաֆվէթ պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Լահէյի Օսմ. դեսպան Մխաք էֆ.ի, և Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Պետական Խորհրդոյ անդամ Հիւսէյին և Նազիմ պէյերու և կայսերական երկրաչափական վարժարանի ներքին ուսուցիչներէն մէրլիվա Մուսթաֆա Բազիլ վաշայի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Պոլսոյ Պարսկական դեսպանին զատակ հնձելազօրաց միւլազիմ Մօհսին Խանի, և եղբօրորդի միւլազիմ Մէհմէտ Խանի։

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԷՒ.— Եւրոպայի վեհապետները հեռագրաւ չնորհակալութիւն յայտնեցին Վեհ. Սուլթանին, Նոր տարւոյ առթիւ Անոր իրենց ուղղած չնորհաւորական հեռագիրներուն համար։

ԱԻՍՏՐԻՈՑ Ֆրանց-Եոզէֆ կայսեր համար, Նոր տարւոյ առթիւ, գոհարանական ազօթք մը կարդացուեցաւ աւստրիական դեսպանատան մատրան մէջ։ Ներկայ էին դեսպան Պ. Քալիչէ, ընդհ. հիւպատոսը, դեսպանատան պաշտօնէութիւնը ևն. ևն.։

ԱԼԻՒՐի ԳԻՆԸ Մարսիլիոյ մէջ բարձրացած է։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Մինչեւ հիմա 6000 իսլամ ուխտաւորներ հասած են Ճիտտէ։ Հանրային առողջութեան վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Հինգշաբթի գիշեր Ռէբմաթիի մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ։ Ուրբաթի մէջ ալ կիրակի գիշեր ցնցում մը զգալի եղեր է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅ Յունուար Պատրիարքական ընտրութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ յունուար 3ին։ Ընտրելիներուն ցուցակը եգիպտական կառավարութեան պիտի ներկայացուի։ Գըլխաւոր ընտրելիներն են՝ Ա.՝ Պոլսոյ նախկին Պատրիարք Տ. Եօաքիմ, որ այժմ Ալնօրզի վանքը կը գտնուի, Բ.՝ Նազարէթի մեդրոպոլիտ Տ. Փոփոս, որ 1884ին երուսաղէմի Պատրիարք ընտրուած բայց չէ ընդունուած, Գ.՝ Պոլսոյ մեդրոպոլիտներէն Տ. Երմանոս Բաբաւանկէլիս, Դ. Թերայիոյ մեդրոպոլիտ Տ. Երմանոս, և Ե.՝ Սիդէնի աստուածարանական վարժարանին վարիչ Տ. Նիքոմարիոս Քէֆալաս։ Այս հինգին մէջէն ամենէն աւելի հաւանական ընտրելին է Նազարէթի մեդրոպոլիտը։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ առողջապահական իշխանութիւնները զբաղած են քննելու այն խնդիրը, ուսով կը պահանջուի վերցնել այն խիստ օրէնքը, որուն համեմատ Սուրիական ուխտաւորներու եգիպտոս ներածումը արգիլուած է։

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Բոմանովայի մէջ Սերպերու և Պուլկարներու միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնը կարգադրուեր է։ Սերպերը Պուլկարներէն դրամական հատուցում մը պիտի ընդունին, ինչպէս նաեւ իրենց պիտի թողուի վէճի առարկայ եղած գետին մը, ուր պիտի շինուի սերպական եկեղեցի մը։ (Սեբէնէ)

ԹՐԱՄՈՒԱՅՆԵՐԸ.—Թրամուէյի ընկերութիւնը որոշեր է թրամուէյի կառքերուն մէջ վառարաններ հաստատել, որոնք պիտի վառուին ամէնէն աւելի ցուրտ եղած օրերը։ Անհատական չատ գնահատելի որոշում մը, որուն չնորհիւ ժողովուրդը այլ ևս սաստիկ ցուրտերու առեն չպիտի դողայ թրամուէյի կառքերուն մէջ։ Սակայն պէտք է դիտնալ որ այս իմաստուն որոշումը Պոլսոյ թրամուէյի ընկերութեան խալապաստակին մէջ ծնունդ առած չէ։ Լուրը կուգայ...Գելկրատէ։

ՄԱՀՄՈՒԹԻ վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ Բամազան ամսոյ երրորդ օրուընէն սկսեալ մինչեւ Գատը կէճէսի, ամէն գիշեր ժ ևթէ օդը բաց ըլլայ, ժամը մէկուկէսին Գատը գիւղէ չոգենաւ մը մեկնելով կամուրջ պիտի իջնէ, և ժամը 6ին նոյն չոգենաւը գարձեալ Գատրգիւղ պիտի վերադառնայ։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ Դեսպանախորհուրդին Օսմ. պատուիրակները, որոնց Լա Հէյ հասնիլը երէկ գրած էինք, առջի օրը սատրագրեր են Դեսպանախորհուրդին ջրոնոթոլները։ Նոյն իրիկունը Լա Հէյի Օսմ. դեսպան Միսաք էֆ., հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ անոնց։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ առթիւ, Յունուար Պատրիարքարանը խնդրած է Դատական պաշտօնատուներէն որ թերթերու պարտքերու համար բանտարկուած ցոյներէն մէկ քանի օր առժամապէս ազատ արձակուին երաշխաւորներ ցուցնելով։

ՀԵՐՈՒՄ.—Կը հերքուի այն զրոյցը թէ՝ Անգլ. կառավարութիւնը Թրանսվալի պատերազմին մէջ գործածուելու համար որոշած է չորիներ գնել Թուրքիոյ մէջ։

ԹՈՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Ա. չրջանակին դեր-տնօրէն Մազհար պէյ Պոլսոյ ոստիկանապետ անուանուած է, հանդուցեալ Լուհէմ վաշայի տեղ։ Մազհար պէյ նախընթաց օրուընէ ի վեր իր նոր պաշտօնին ձեռնարկած է։

Պիթլիսի կուսակալ Մէհմէտ պէյ, որուն համար գրած էինք թէ՝ իր հիւանդութիւնը դարմանել տալու համար Պոլիս գալու արտօնութիւն ստացած է, առջի օրը Սղերդէ ճամբայ ելեր է դէպի մայրաքաղաք։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան մէջ առջի օրը, բոլոր պաշտօնեաներուն պատրաստ մը կարդացուեցաւ, որուն համեմատ Բամազան ամսոյ մէջ իւրաքանչիւր պաշտօնեայ ժամը 7½ին իր գործին գլուխը գտնուելով 10ին պիտի մեկնի պաշտօնատունէն։

ՀՆԱԴԻՏԱԿԱՆ.—Երուսաղէմի Ալիանս Իզրայէլիթի վարժարանի պարտէզին մէջ վերջերս պեղումներ կատարուած ատեն 4 մեդր խորութեամբ հին գերեզման մը երեւան եկեր է։ Պեղումները չարունակուելով ուրիշ չորս գերեզմաններ ևս գտնուեր են, որոնք լեցուն են եղեր մարդկային ոսկորներով, աղամանդներով և զարդերով։

—Տիգրիս գետին եզերքը վերջերս գտնուած պեղումներ կատարուած ատեն խոշոր կարաս մը գտնուեր է, որուն մէջ Շահ Ապպասի ժամանակէն մնացած ոսկիները լեցուած են եղեր։ Կարասը հողէն դուրս հանուելու պահուն ոսկիներուն մէկ մասը գետը թափեր է, սակայն հոն լուղորդները իջուցուելով կարելի եղեր է 2000 հատիկ չափ ոսկի դուրս հանել։

ՄԱՏՈՒՍՏՈՒՐԲԷ Ա.ՋԱՏ.— կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ հաճարով և ուրիշ ոևէ արմտիքով խառն ցորենները, և անոնցմէ չինուած ալիւրները ինչպէս նաեւ զուտ հաճարի ալիւրը և այլն, Թուրքիոյ մէջ տեղ մը ուրիշ տեղ փոխադրուած ատենին մաքսատուրքի ենթակայ չըլլան։

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Բերա, Գալէ Գաբուի արարթըմաններէն մէկուն պահապան Օսմանի տեղեակը նախընթաց գիշեր գողեր մտնելով 15 ոսկիի գումար մը վերցուցեր են։ Ապտուլլահ և Հասան անուն երկու պահապաններ ձերբակալուած են։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Թեսալիայէ հասած լուրեր կ'ըսեն թէ՝ Մալակոպա անուն աւազակը, որ ասկէ առաջ ենիչէհիրի Մուսթաֆա պէյ անուն հարուստ անձ մը լեռը տարած էր, վերջերս ձերբակալուեր է։

ԹՐԱՄՈՒԱՅԻ ԱՐԿԱԾ.— Մէկմէտ անուն կառապան մը առջի օրը, չափէն աւելի օղի ճնկած, Ֆընտըդլըէ Թրամուէյի կառք մը հեծնել փորձած ատեն դիպուածաբար վար իյնալով գլուխը կառքին անիւներէն ճմլուեցաւ։ Վերոյիշեալ գինովը յուսահատ վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ԲԵՐԱՑԻ ՈՃԻՐԸ.— Առջի գիշեր ժամը 2½ին ատենները Հելլենական էֆենիքի ապահովագրական ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալ Պ. Էմիէն Զիկալիօդիի եղբայրը, Պ. Ժան, Բերա, Թէլէկրաֆ փողոցի իր տունը վերադարձած ատենը Անատոլ փողոցին անկիւնը երկու անծանօթներու կողմէ յարձակում կրեց, որոնք դաշոյնի երկու հարուածները իջեցնելով անոր կուրծքին, սպաննելով գետին փռեցին զայն, և կծիկը դրին։ Փողոցին պահնորդը քիչ ետքը ոճիրին վայրէն անցած ատեն եղելութիւնը տեսնելով խնդիրը ոստիկանութեան իմաց տուաւ։ Բերայի կառավարիչ էֆէնտի պէյ անմիջապէս տուքթ. Բամպուր օղլուն և Լուիճի պէյը ղրկեց ոճրին գործուած տեղը։ Բժշկական քննութենէ մը հաստատուեցաւ որ մահը վայրկենական եղած էր։ Սպաննուելը իր եղբօր բնակարանը փոխադրուեցաւ։ Մինչև հիմայ ոճրին չարժառիթը գիտցուած չէ։ Ոճրագործները ձեռք անցուած չեն։

ԱԻԱՁԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Պիթլիսի կինճ գաւառին Ճապաղչուր գաւառակին Աչիրէթներէն մէկ քանի անձեր վերջերս Բալուի Գըզըլ Բունար գիւղին վրայ յարձակելով երկու հոգի վիրաւորած և 400 ոչխար յափշտակած էին։ Գըզըլ Բունարի գիւղացիները վրէժ լուծելու համար այդ չորագործներուն վրայ յարձակելու զօրափար մը յղացնալնին տեղական իշխանութենէն կողմէ իմացուելով, համաձայնութիւն ձեռ հաշտութիւն գոյացեր և երկու կողմէն ալ ստորագրութիւններ առնուեր են։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՐՒԵՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Յունուար, (Պաշտօնական).—Զօր. լորտ Մէթիւընի դիրքը (արեւմտեան կրիքուալէնտ) չէ փոխուած։ Զօր. Ֆրէնչ կը հեռագրէ թէ՝ Պօէրները թողուցեր են իրենց ամրացեալ դիրքերը Բէնտսուրկի մօտ (երկաթուղւոյ գծին վրայ, Արեւնտէլի հիւսիսի կողմը, այս կայարանին և Քոլէսպէրկի միջև), և Քոլէսպէրկ քաշուեր են։ Տորտրէխթի մօտ (Բարեյոյս) Անգլիական չոկատ մը ընդհարում մը ունեցաւ իրմէ աւելի բազմաթիւ Պօէր չոկատի մը հետ։ Անգլիական չոկատը ստիպուեցաւ Տորթրէխթ քաշուիլ։

—Լորդ Քիրնըրը Բէնտսպուրկէն հեռագիր մը կը հրատարակէն այսօրուան թուով թէ՝ Զօր. Ֆրէնչի միացեալ զօրքերը այսօր յարձակած են Պօէրներուն վրայ, որոնք կատարեալ պարտութեան մը մատնուեր են։ Կատաղի կռիւ մը եղ Պօէրները դէպի արեւմուտք փախան թողլով Քոլէսպէրկը, զոր գրաւեցին Անգլիացիները։

—Զօր. Հուալթ կը հեռագրէ թէ իրերը լաւ կ'երթան Լէտիսմիթի մէջ։

—Սթերքսթրումէ (Զօր. Կէյթաքրի բանակավարը) կը հեռագրեն թէ Թըլնամին կը զօրացնէ իր դիրքը Սթորմպէրկի մէջ, մինչեւ Մոլթէնօ յառաջանալու դիտաւորութեամբ (երկու կայաններուն կէս ճամբուն վրայ)։

—Նաուբորդէ (Զօր. Ֆրէնչի բանակեցողը) դեկտ. 26 թուով կը հեռագրեն թէ Անգլ. զօրքերը ցարդ գրաւած կը պահեն Արուսնէլը (Նաուբորդի հիւսիսակողմը, երկաթուղւոյ գծին վրայ)։

—Գահիրէի անգլ. ընդհ. հիւպատոս Լորտ Քրոմըր, Գաղանի Ժողովոյ անդամ անուանուեցաւ։

—Թուրկէլայի մօտ մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

ՔԷՅԲ-ԹՈՒՈՒՆ.—Անգլ. կամաւորներու գունդ մը դեկտ. 25ին Տօվլֆոնդէյնի մօտ յարձակեցաւ Պօէր չոկատի մը վրայ և ցրուեց զայն։ Ապստամբութեան չարժումը կ'ընդարձակուի Բարեյոյսի զանազան կէտերուն մէջ, վերջին պատրաստութիւններուն հետեւանօք։

(Հեռագրական գործակալութիւնը երէկուան հեռագիրներու բաժնին մէջ ծանուցած էր հազարապետ Պատրն Բաուրիլի մահը Մալօթօի մօտ տեղի ունեցած կռիւին մէջ։ Այսօր ծանուցանելով թէ մեռնող սպային անունը չնկատած էր. հաւանական չի նկատեր որ Մէյֆքինկի պահապան զօրքերուն հրամանատարը ըլլայ այն։)

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիեննայի Գերման դեսպան էօլէնպուրկի գուքսին «իշխան» տիտղոսը տրուեցաւ։ Բրուսիոյ հանրային չինութեանց նախարար Պ. Թիէլ, նաւատորմի ընդհանուր քննիչ ծովակալ Քէօսլէր, և Բ. կարգի զօրավար Քամբհովէնէր վաշա ազնուականութեան տիտղոս ստացան։ (Քամբհովէնէր վաշա Օսմ. բանակին մէջ Միւշիրի աստիճան ունի։

— Նոր դարուն հանդէսներուն առթիւ (յայտնի է թէ Գերմանիոյ մէջ քաաներորդ դարը կը սկսի 1900 յունվար 1էն) կայսրը բանտիստութիւն մը ըրաւ պահապան զօրքերուն ներկայութեանը։ Բացատրեց Գերման բանակին զարգացումը տասնեւինեներորդ դարուն մէջ, և ըսաւ թէ զինուորական ընդհ. ծառայութեան դրութիւնը մտցուելուն չնորհիւ, Գերմանիա ստացած է ժողովուրդներու մէջ իրեն վայելուչ եղած դիրքը։ Կայսրը եզրակացուց յայտարարելով թէ՝ գլուխ պիտի հանէ նաւատորմին վերակազմութեան գործը, որպէս զի Գերմանիա արտասահմանի մէջ ևս գրաւէ այն դիրքը, զոր դեռ չէ գրաւած։

ՀՌՈՄ.—Ռուսաստանի փոքր իշխանը և Մարի իշխանուհին անգլ. հէոա- թորփիլահալածով դէպի Միլ- մեկնեցան, ուր հելլենական գրօսանաւ մը կը սպասէ զիրենք տանելու համար։

ԱԹԷՆՔ.—Ժորժ իշխանը հոս հասաւ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ Ալեքսանդր թագաւորը հոս հասաւ։

ՊՈՒԿՐԻՇ.— Վերակոյսը երէկ 90 քսէի վիճաձայնութեամբ քուէարկեց Պուլկարիոյ հետ կնքուած առեւտրական համաձայնութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.—Բարձրագոյն Ատեանին այսօրուան նիստին մէջ Պ. կէռէն պատասխանեց ընդհ. դատախազին մեղադրանքներուն, յայտարարելով թէ ոևէ կապ գոյութիւն չունի ամբաստանեալներուն միջեւ։ Պ. կէռէն յարեց թէ գործադուլները աշխարհաքաղաքացի խռովարարներու գործն են, և թէ ինքը բնաւ չէ մասնակցած Շեռւ-Մխիթի ցոյցին։

ԱՅՍՕՐ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 2 Յունվ.—Պօէրները քանդեցին Քոլէնսոյի և Լէտիսմիթի միջեւ գտնուած երկաթուղւոյ գիծը։

—Քիմպըլիի կողմերը սոսկալի ձմրաքակոծութիւն մը տեղի ունեցած է։

—Բարձր. Աբեանը թերեւս վազը տայ իր վճիռը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պատերազմական պաշտօնատունը կը ծանուցանէ թէ՝ զօրավար Ֆրէնչ ստիպեր է Պօէրները Քոլէսպէրկը թողուլ։ Պատերազմը կը չարունակուի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման մամուլը խստիւ կը քննադատէ Վիլհէլմ կայսեր՝ Նաւատորմի յաւելման համար արտասանած ճառը։

ՍԵՂԱՆԱՀՈՐԱԿԱՆ

Թրանսվալի արժեթուղթերը նորէն բարձրանալ սկսան Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ։ Երէկ առաւօտ 51¾-52 ֆր.ի կայուն կը մնար, իսկ երեկոյին 55-55½ ֆրք.ի առուծախ եղաւ։ «Բրանսվալդ նեցէք և պիտի հարստանաք» կը պոռային սակարանի մէջ (*)։

—Օսմ. Գօնս. 24 ղ. 25էն 24 ղ. 29½ փր., երկաթ. 124.75էն 125.37 ֆրք.ի դոցուեցան։ Դիները բարձրացման հակամէտ են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան Ռանոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ղրշ.	24.28
Երէկուան բարձր գինը	»	24.29
» վար »	»	24.25
Սէռի B	»	45.25
» C	»	25.25

Բումէլի Երկաթուղի

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	125.37
Երէկուան բարձր գինը	»	125.50
» վար »	»	124.75
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	Լ. 0.	7.05
» Ժուբիլանս	Ֆր.	2.32
» Պարտեթուղթ	»	286.—
Օսմ. Ագահովզը Լ'նկ.	Լ. 0.	4.35

Դրամներու բոթ այդը

Մէճիտիէ արծաթ	Ղրշ	108.05
Մէճիտիէ	»	94.20
Անգլիական ոսկի	»	110.27
Ֆրանսական ոսկի	»	87.28
Հրմիկ	»	51.08
Ռուպլի թղթագրամ	»	8.56
Լօնտոն 3 ամիս		109.10
Բարիզ » »		23.10
Ֆիորին մանաս		10 97

ՕՏԱՐՊԱՆԱԿԱՆ ՍԱՀԱՐԱՆՆԵՐ

30 Դեկտեմ.	ԼՈՆՏՈՆ Անգ. ոսկի	ԲԱՐԻԶ Ֆր.
Անգլ. գօնս.	99.	
Օսմ. գօնս. Սէռի B	44.50	46 75
» » » C	24.57	25.90
» » » D բաց.	22 12	22.65
» » » D փակ.	22 25	22 50
Գրեհի Լիօնէ		993 —
Օսմանիէ		411.—
Օսմ Մաքսատուն		509.—

ԿՐՕՆԻ ՈՒՍՈՒՄԸ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Անցեալ օր թագային համբաւաւոր վարժարան մը այցելելով տիեզերագրութեան դասի մը ներկայ գտնուեցայ։ Ուսուցիչը, երկրին՝ արեւէն փրթած

ըլլալը կը բացատրէր։ Աշակերտներէն մէկը հարցուց.

—Ըսել է թէ Աստուած ստեղծած չէ։

Շիտակը ուսուցիչը գոհացուցիչ պատասխան մը չկրցաւ տալ։ Տարակոյս չկայ թէ աշակերտին միտքը քայլ մը եւս կրօնի շաւղէն դուրս ելաւ։

Տիեզերագրութիւնը կամ ուրիշ ուսումներ անհրաժեշտ են յառաջդիմութեան համար։ Այո՛, զանոնք մեր դպրոցներուն մէջ խնամով պէտք է աւանդել, բայց որպէս զի նպատակին լաւ ծառայած ըլլանք, ուսումները կրօնի ոգւոյն համաձայն առաջ տանելու է։ Աշակերտին միտքը չփոթող խորաքանչիւր կէտի վրայ կենալու և զայն կրօնի փաստերով պարզելու է։

Արդարեւ խղճալի բան է որ կրօնի դասերուն շատ պզտիկ տեղ մը տրուած է, և գրեթէ միշտ անկարողներու յանձնուած են անոնք դպրոցներու մէջ։ Փորձով տեսած եմ որ կրօնը՝ Քրիստոնէութիւնը ինչ ըլլալը չգիտցող ուսուցիչներ մէյմէկ գիրք բռնած կը դասախօսեն, տղոցը գոց ընել տալով մաս մաս այս կամ այն դասագիրքը (ի՜նչ լաւ մեթոտ)։ Ի՞նչ կարելի է յուսալ այսպիսիներէն։ Կը մեղքնամ այն անմե՜ղ մանուկները, որոնք կ'ըսպաննուին բարոյապէս։

Լաւ չէ՞ր որ կրօնի դասը դըպրոցներու մէջ կարող, ձեռնհաս քահանաներու յանձնուի, որոնք ամէն կերպով յուսացուածէն շատ աւելի օգտակար կրնան ըլլալ։ Ասոր աներկբայ եմ, եթէ ընթրութիւնը սխալ եղած չէ, այսինքն կրցած ենք քահանաներու մէջէն ճշմարիտ կարողութեան տէր եղողը որոշել։

Ստուգիւ մեր մէջ ժողովրդեան քահանաները շատ քիչ են, բայց մինչև ատենէն մը մեզի կրնան բաւել։ Այս կերպով կը յուսամ թէ կրնանք ճշմարիտ Քրիստոնեաներ պատրաստել, եթէ Քրիստոնեայ ենք, կը սիրենք մեր կրօնքը, կ'ուզենք յառաջդիմել։ Առանց կրօնի յառաջդիմութիւն չըլլար։

Բայց ներեցէք, ազնիւ ընթերցողներ, սխալեցայ, չէի գիտեր թէ մեր աշակերտները տէրտէր, վարդապետ չպիտի ըլլան որ կրօնք պէտք ըլլայ։ Եկեղեցական ըլլալու համար թող մասնաւոր վարժարաններ երթան։ Այսպէս ըսին ինծ քանի մը վարժապետներ, ըսին թէ մանաւանդ՝ կրօնի ժամերէն գողնալով նոր բան մը կ'աւելցնէին դպրոցին մէջ.—կը ցաւի՜մ։

Ատաբազար ՊԵՐՆՄԻՆ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ

առթիւ եթէ կ'ուզէք ձեր նուէրները ճաշակաւոր և աժան գնել, հաճեցէք դիմել Պոլիս, Պին Պիր Ձէչիտ վաճառատունը։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԱԶԴ

Դաշնակահար մը պատրաստ է տուներու մէջ դաշնակի դասեր տալ, և ընկերակցութեամբ ջութակահարի մը կամ առանձին՝ պարեր նուագել երեկոյթներու ևն. մէջ։ Դիմել Սուրհանդակի խմբագրատունը։ 3—2

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ ՑՈՒՑԱԿԸ 1899 ՆՈՅ. 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ԲԷՆՏԻՔԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

Կիլոմ. թիւ / ԿԱՅԱՐԱՆ	31 Ապ. և ձմ.	2 ձմ.	4 ձմ.	6 ձմ.	6 Ապ. և ձմ.	8 ձմ.	10 ձմ.
	Առաւ.	Առաւ.	Առաւ.	Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ մկ.	1 35	3 47	5 33	7 03	8 15	10 30	11 30
Հայտար փաշա ժմ.	2	4 12	5 58	7 28	8 40	10 55	11 55
մեկնում	2 20	4 21	6 08	7 38	8 55	11 05	12 05
Գըզըլ Թօբրագ	— —	4 28	6 15	7 47	9 05	11 13	12 13
Ֆէնէր Քէօշէսի	2 32	4 33	6 19	7 51	9 09	11 17	12 17
Կէօզ Թէբէ	— —	4 38	6 24	7 56	9 15	11 22	12 22
Էրէն Քէօյ ժմ.	2 45	4 43	6 30	8 02	9 21	11 28	12 27
Պօսթանճը	2 54	4 51	6 37	8 09	9 31	11 35	12 34
Մալթեբէ	3 06	5 02	6 48	8 19	9 44	11 45	12 44
Գարթալ	3 22	5 13	6 59	8 31	10 01	11 56	12 55
Բէնտիք ժմ.	3 33	5 21	7 07	8 39	10 11	12 04	1 03

ԴԱՐՁ

Կիլոմ. թիւ / ԿԱՅԱՐԱՆ	1 * ձմ.	3 ** ձմ.	5 ձմ.	31 Ապ. և ձմ.	7 ձմ.	9 ձմ.	11 ձմ.	33 Ապ. և ձմ.
	Առաւ.	Առաւ.	Առաւ.	Առաւ.	Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.
ԲԷՆՏԻԿԷՆ մեկ.	1 21	2 07	3 13	4 35	6 26	8 20	9 52	10 30
Գարթալ	1 30	2 16	3 23	4 48	6 35	8 30	10 02	10 45
Մալթեբէ	1 41	2 27	3 34	5 04	6 47	8 41	10 14	11 04
Պօսթանճը	1 51	2 37	3 44	5 18	6 58	8 51	10 25	11 17
Էրէն Քէօյ	2 —	2 46	3 55	5 30	7 07	8 59	10 34	11 30
Կէօզ Թէբէ	2 04	2 50	3 59	5 34	7 11	9 03	10 38	— —
Ֆէնէր Քէօշէսի	2 09	2 55	4 04	5 40	7 16	9 09	10 43	11 41
Գըզըլ Թօբրագ	2 13	2 59	4 08	5 44	7 20	9 13	10 47	— —
Հայտար փաշա ժմ.	2 19	3 05	4 14	5 52	7 26	9 19	10 53	11 50
մեկնում	2 26	3 12	4 21	6 05	7 35	9 27	11 —	12 05
Կամուրջ ժմ.	2 51	3 37	4 46	6 30	8 —	9 52	11 25	12 30

(*) Այս կառախումբը 1900 Յունվար 25էն պիտի սկսի երթևեկելու։
(**) Այս կառախումբը մինչեւ 24 Յունվար 1900 պիտի երթևեկէ։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

Կիլոմ. թիւ / ԿԱՅԱՐԱՆ	34 Ապ. և ձմ.	36 Ապ. և ձմ.
	Առաւ.	Իրիկ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ	1 35	8 15
Հայտար Փաշա ժմ.	2	8 40
մկն.	2 20	8 55
Գըզըլ Թօբրագ	— —	9 05
Ֆէն. Քէօշէսի	2 32	9 09
Կէօզ Թէբէ	— —	9 15
Էրէն Քէօյ ժմ.	2 45	9 21
Պօսթանճը	2 54	9 31
Մալթեբէ	3 06	9 41
Գարթալ	3 22	10 01
Բէնտիք ժմ.	3 33	10 11
մկն.	3 41	10 21
Թուզլա	4 03	10 46
Կեպզէ	4 23	11 10
Տիլ Իսկէլէսի	4 45	11 37
Թավշանճըլ	4 55	11 47
Հէրէքէ	5 11	12 06
Եարըմճա	5 29	12 30
Թիւթիւն Չիֆթլիք	5 41	12 44
Տէրինճէ	5 52	12 57
ԻԶՄԻՏ ժմ.	6 06	1 13
մկն.	6 26	
Պէօյիւք Տէրպէնտ	7	
Սապանճա	7 25	
Համիտիյէ	7 47	
Կէյվէ	8 31	
Աք Հիսար	8 52	
Մէքէճէ	9 24	
Լէֆքէ	9 49	
Վէզիր Խան	10 24	
Պիլէճիք ժմ.	11 06	
մկն.	11 20	
Գարաքէօյ	12 30	
Պօզէիւք	1 15	
Ին Էօնիւ	2 05	
Չուգուր Հիսար	2 36	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ժմ. իրիկ.	3 15	
Կիլոմ. թիւ 124	առաւ.	
Էսկի Շէհիր մկն.	1	
Աք Բունար	1 49	
Ալբիքէօյ	2 35	
Պէյլիք Ահըր	3 23	
Սարըքէօյ	4 38	
Պիչէր	5 35	
Սաղլըէր	6 20	
Պէյլիք Քէօբրիւ	7	
Բօլաթլը	7 55	
Մալըքէօյ	9 17	
Սընճանքէօյ	10 19	
ԷՆԿԻՒՐԻ ժմ.	11 12	
	իրիկ.	

ԴԱՐՁ

Կիլոմ. թիւ / ԿԱՅԱՐԱՆ	123 Ապ. և ձմ.	31 Ապ. և ձմ.
	Առաւ.	
ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ մկն.	2 15	
Սընճանքէօյ	3 10	
Մալըքէօյ	4 25	
Բօլաթլը	5 59	
Պէյլիք Քէօբրիւ	6 51	
Սաղլըէր	7 23	
Պիչէր	8 08	
Սարըքէօյ	9 13	
Պէյլիք Ահըր	10 20	
Ալբիքէօյ	11 16	
Աք Բունար	11 54	
Էսկիշէհիր ժմ. իրիկ.	12 41	
Կիլ. թիւ 33	Առաւ.	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ մկն.	11 40	
Չուգուր Հիսար	12 16	
Ին Էօնիւ	12 48	
Պօզէիւք	1 24	
Գարաքէօյ	1 58	
ՊԻԼԷՃԻՔ ժմ.	2 48	
մկն.	3 02	
Վէզիր Խան	3 35	
Լէֆքէ	4 08	
Մէքէճէ	4 40	
Աք Հիսար	5 04	
Կէյվէ	5 27	
Համիտիյէ	6 18	
Սապանճա	6 34	
Պէօյիւք Տէրպէնտ	6 59	
ԻԶՄԻՏ ժմ.	7 34	Առաւ.
մկն.	7 54	1 26
Տէրինճէ	8 09	1 44
Թիւթիւն Չիֆթլիք	8 18	1 55
Եարըմճա	8 30	2 12
Հէրէքէ	8 55	2 43
Թավշանճըլ	9 05	2 55
Տիլ Իսկէլէսի	9 14	3 06
Կեպզէ	9 40	3 40
Թուզլա	10	4 02
Բէնտիք ժմ.	10 20	4 25
մկն.	10 30	4 35
Գարթալ	10 45	4 48
Մալթեբէ	11 04	5 04
Պօսթանճը	11 17	5 18
Էրէնքէօյ	11 30	5 30
Կէօզ Թէբէ	— —	5 34
Ֆէնէր Քէօշէսի	11 41	5 40
Գըզըլ Թօբրագ	— —	5 44
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ժմ.	11 50	5 52
մկն.	12 05	6 05
ԿԱՄՈՒՐՋ շոգ. ժմ.	12 30	6 30
	Իրիկ.	

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ԳՈՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ	224 Ապ. և ձմ.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ	223 Ապ. և ձմ.
	Առաւ.		Առաւ.
ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ մկ.	12	ՔՈՆԻԱ մկն.	12
Բէօզիւք Գրուգ	12 43	Բունար Պաշը	12 48
Ալթուն Բունար	1 41	Մէյդան	1 53
Ալպունար	2 34	Սէրայ Ինի	2 31
Չէօքիւրլէր	3 17	Գատըն Խանը	3 13
Տէօյլէր	4 18	Ըլղըն	4 05
Իհսանիյէ	4 47	Զափուռլը	4 37
Համամ	5 11	Ալղըրի քէօյ	5 19
Ղազլըգ. Համամ	5 21	Աք Շէհիր	5 57
Աֆիոն Գարահիս.	6 13	Եաւռան	6 19
Պէօյիւք Չօգ.	6 48	Իսհագլը	6 44
Չայ	7 41	Չայ	7 34
Իսհագլը	8 27	Պէօյ. Չօգ.	8 22
Եաւռան	8 51	Աֆիոն Գարահիս.	9 15
Աք Շէհիր	9 20	Ղազլըգ. Համ.	9 47
Ալղըրի քէօյ	9 52	Համամ	9 56
Զափուռլը	10 34	Իհսանիյէ	10 24
Ըլղըն	11 12	Տէօյլէր	11 08
Գատըն Խանը	11 59	Չէօքիւրլէր	11 55
Սէրայ Ինի	12 48	Ալպունար	12 40
Մէյդան	1 20	Ալթ. Բունար	1 8
Բունար Պաշը	2 22	Բէօզիւք Գրուգ	2 20
ՔՈՆԻԱ ժմ.	3	ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ժմ.	3
	Իրիկ.		Իրիկ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏ—ՔԷՕԹԱՀԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

Կիլոմ. թիւ	328 առաւ.	330 երէկոյ
Ալայունտ մեկ.	2 45	12 50
Քէօթահիա ժմ.	3 05	1 10

ԴԱՐՁ

	327 առաւ.	329 երէկոյ
Քէօթահիա մկ.	1 45	11 55
Ալայունտ ժմ.	2 05	12 15

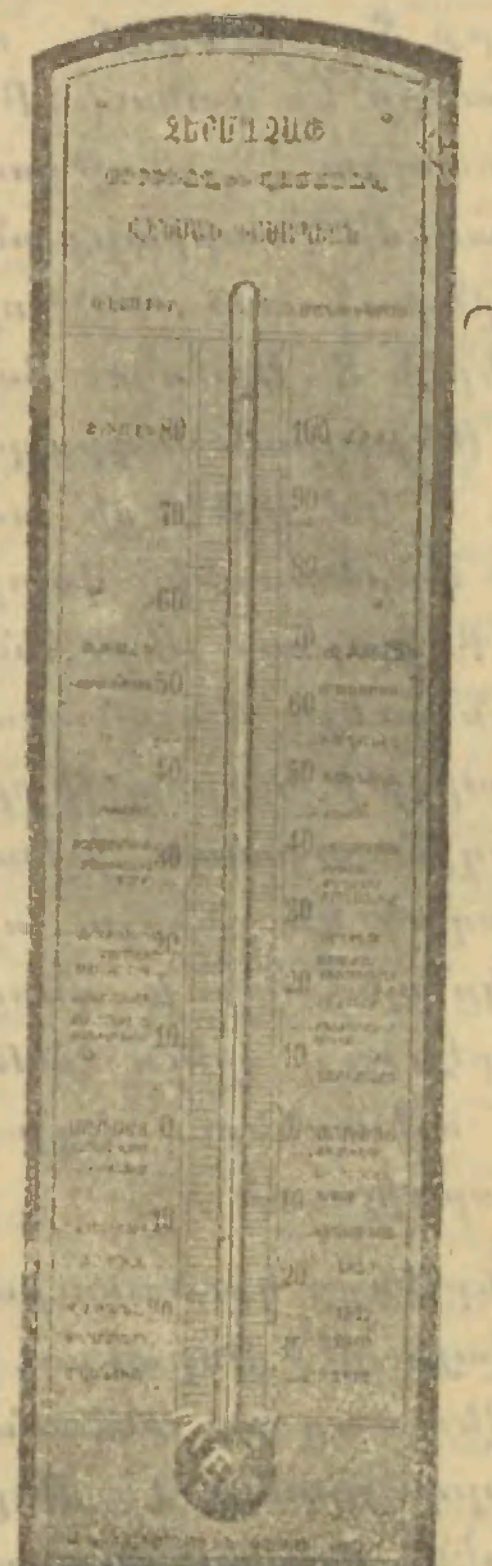
ՀԱՄԻՏԻԷ-ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

	422 երէկոյ	424 երէկոյ
Համիտիէ մեկ.	6 25	7 55
Ատաբազար ժմ.	6 46	8 16

ԴԱՐՁ

	421 առաւ.	423 երէկոյ
Ատաբազար մկ.	5 39	7 09
Համիտիյէ ժմ.	6 —	7 30

ՀԱՅԵՐԷՆ ՋԵՐՄԱՉԱՓ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՍՏԻՃԱՆ ՃԻՇԴ ԵՒ ԶԳԱՅՈՒՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ ԲԱՑԱՏՐՈՒԱԾ

Այս Հայերէն ջերմաչափը, զոր մասնաւոր խնամով պատրաստած է Վիէննան էֆ. Գասապեան, մայրաքաղաքիս ամենէն հին և պատուաւոր դեղավաճառը, շատ տեսակներու բաժնուած ըլլալով, այլ և այլ գներով կը ծախուի, Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գաբու թիւ 7 Գասապեան դեղավաճառատունը։

Հեղինակը այս ջերմաչափը ճոխ ծանօթութեամբ պատրաստած է։ Այս նորահնար ջերմաչափը անոր համար ճիշդ է, որ սնդիկ պարունակող ապակեայ խողովակին ներքին մասն ու արտաքին ստորաբաժանումները վերջին աստիճան համաձայն են իրարու և անոնց ճշդութիւնը վաւերացուած է Բարիզի ու Պերլինի օդերևութաբանական հաստատութիւններէն։ Գիները հետեւեալներն են։

Ծանօթագրուած՝ մետաղեայ 20—25 ղր.

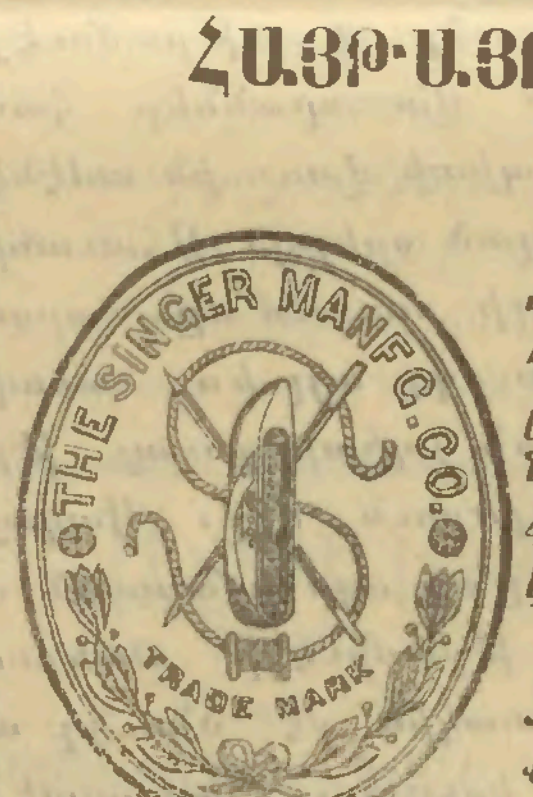
» ապակեայ 12—14—16—18 »

Գասապեան դեղավաճառատան մէջ կը ծախուին մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ, ամէն կարգի բժշկական և քիմիական դեղեր, անգլիական, ֆրանսական, ու իտալական պատրաստ դեղերու, հանքային ջուրերու, ընտիր քօնեաքներու և հին ու կազդուրիչ գինիներու ամէն տեսակները. Ջուտ ձկան իւղեր, լաստիքներ և բժշկական ու վիրաբուժական գործիքներու ճոխ հաւաքածոյներ, ևն. ևն. Գաւառական յանձնարարութիւններու փոխարժէքն ու ճամբու ծախքը պէտք է կանխիկ ղրկել։

ՍԻՆԿԵՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են ու աշխարհիս ամէն կողմ տարածուած են. և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիշլի ճամբայ, Կալաթա—Սէրայի դիմաց։

Կալաթա, Սինկէր խան, Թիւնէլին եաւե, և Թրամուէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս, Սուլթան-Համամ թիւ 2, և Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիոնին դիմաց թիւ 13։

Կեղծերեն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (58)

Ժ. ՄԱԹԷՅ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

Այնպիսի հատուածներ կը զարնէր, որք Դանիէլի սիրածներն էին, և զորս շատ անգամ նուագեր էր, երբ Դանիէլ իր ուսին վրայ ծռած, անոր զաղջ շունչը կ'զգար իր մերկ ծոծրակին վըրայ, ուր իր սեւ մազերը վեր դարձած ըլլալով, քանի մը թեթեւ գանգուրներ միայն թողած էին։

Այս հատուածները խանդով զարկած միջոցին՝ կը մտնէր իր շուրջը գտնուողները, մինչեւ իսկ կարծելու չափ թէ իր սիրելին հետն էր. անուշ սարսուռներ կը քալէին երակներուն մէջէն, որպէս թէ իր տարփաւորին շրթունքն իր խոպոպ և շնորհագեղ վիզին վրայ պիտի հանգչէին։

Օգուտ քաղելով ընդհանուրին ուշադրութենէն, զորս Ֆէրնանտի ճարտար և ոգելից նուագածութիւնը գըրաւած էր, Բօլ տը Ռիշմօն կամացուկ մը կոմսուհիին ետին սողոսկեցաւ, որ դիտմամբ դահլիճին քիչ մը մութ կողմը նստած էր։

Կոմսը ծխարանը նստած էր քանի մը բարեկամներու հետ։

—Է՜, ի՛նչ լուր, ըսաւ Տիան առանց դերկոմսին նայելու։

—Տեսայ զինքը։

—Կատարե՞ր է հրամաններս։

—Ոչ։

Տիան զգուշացաւ հակառակ իր պաղարիւնութիւնը պահելու ճիգին։

—Ինչո՞ւ, հարցուց հեւալով։

—Ձեզ կրնար հիմա ըսել... շատ ծանր է։

Նոյն միջոցին Ֆէրնանտ կը մեկնէր դաշնակին առջեւէն ջերմ ծափահարութեանց մէջ։

Դերկոմսը հեռացաւ Տիանի քովէն։

Բայց ծաղկատի դերկոմսուհին նըշմարեր էր այդ արագ խօսակցութիւնը և իր մօրը դժգունիլը։

—Ի՞նչ խօսեցան իրարու, ըսաւ ինքնիրեն։

Կես գիշերին մեկնեցան կոմսին հիւրերը։

—Վաղ առտու, ըսաւ Տիան իր փեսին երբ հրաժեշտ առաւ իրմէ։

Ան ալ գլուխը խոնարհեցնելով մեկնեցաւ կոմսուհիէն ոչ նուազ չփոթած, ոչ նուազ վշտահար, իրենց դէմ ելնող սպառնալից յայտագումներէն և հետզհետէ ծանրացող վտանգներէն։

30

ՈՒՐ ԴԱՆԻԷԼ Կ'ՍՏԱՆԱՅ ՆԱՄԱԿԸ

Սակայն նոյն օրը Դանիէլ տը Բէօր ստացեր էր Ֆէրնանտի նամակն, որով կ'իմացընէր ամուսնին վերադարձն և կ'աղաչէր որ փութացընէ իրենց զաւակին զետեղումը Տուէ փողոցի տանը մէջ։

Դերկոմսին հետ ունեցած տեսութենէն ետև յայտնի էր թէ Ֆէրնանտ ամէն զգուշութիւն ի գործ դնելու հարկին մէջ էր, և թէ մեծ անխոհեմութիւն կ'ըլլար իր սխալին ապացոյցը մինչև ցայժմ Պոնֆոայի քովը թողուլ, որ ծանօթ էր իր մօրը գործակատար և Բօլ տը Ռիշմօնի հետ ունեցած տարփական յարաբերութեանց համախոհ Անթօան Բօասոի։

Երբ կարդաց այն հատուածը նամակը, զոր դանապանուհին տուեր էր իրեն Տուէ փողոցի տունն հասած վայրկեանին, ուր ուրախալի վստահութեամբ կը յուսար գտնել իր սիրելին որմէ հեռու կեանք չի կար իրեն համար, և որ երբէք չէր թերանար իր ժամադրութեան մէջ, Դանիէլ ծանր հառաչ մը կլլեց սրտին։

—Վերադարձե՜ր է, մրմնաց։

Եւ իր զաւկին վրայ խորհելէ, իրենց գլխուն վրայ կախուած սպառնալիքներուն վրայ մտածելէ առաջ, իրեն ծանուցուած կոշտ իրողութիւնը միայն տեսաւ։

—Ամուսինն եկե՜ր էր։

Վերջացեր էր ներկայ տարւոյն գեղեցիկ երազն, ուր Ֆէրնանտ ամբողջովին իրենն եղած էր, իր բոլոր էութիւնն իրեն նուիրած էր, և ուր ինքը բնաւ չէր նեղուեր այն մտածութեամբ թէ ուրիշ մարդու մը հետ կապուած էր ամուսնական կենաց կապով։

Իր պաշտած կնոջ գիրը կարդալու համար մեր նկարագրած փոքրիկ յարկին մէջ գնաց փակուեցաւ, և թիկնաթոռի մը վրայ ինկաւ տխուր ու մտադրաղ։

Ոչ թէ կը կասկածէր Ֆէրնանտի հաւատարմութեանը վրայ։

Կը ճանչէր զայն։

Գիտէր թէ երբէք չէր ստեր, իր ամէն խոստումները կը կատարէր։

Գիտէր այն բազմաթիւ վճռական պատճառներն որոնք կը զատէին զայն իր օրինաւոր լծակցէն։

Գիտէր թէ չափէն աւելի ճշմարիտ կին մը, չափազանց բարձր հոգի մը, չափազանց փափուկ սիրտ մ'ըլլալով, չէր կրնար չի զգալ ու չի քաշուիլ իր ամուսինէն այն օրն ուր դատեր էր զայն, իմացեր էր սոսկալի իրականութիւնը, այն օրն ուր ինքն ալ ուրիշ մարդ մը սիրեր էր։

Եւ զինքն ամէն խոստումներէ, ամէն երդումներէ աւելի քաջալերող բանը Ֆէրնանտի բնութիւնն էր, ուղիղ անկեղծ բնութիւն, որուն նողկանք կ'ազդէին ամէն ստութիւններն ու կատակերգութիւնները։

Ասկէ զատ, երբ իր զգուանքին և հետեւապէս ապագային համար ըրած որոշումներուն խօսքը ըրեր էր իրեն, իր մարմինն մէջ դող մ'զգացեր էր. անոր գեղեցիկ աչքերուն մէջ ճշմարիտ ցասման փայլակը տեսեր էր, անոր անուշ ձայնին մէջ խուլ բարկութեան արձագանգը լսեր էր։

(Շարունակելի)